

1902.
szept. 27.

A MI LAPUNK

1-ső sz.

MAGYARORSZÁG ÖSSZES IPAROSAINAK ÉRDEKEIT SZOLGÁLÓ HETI KÖZLÖNY
S AZ IPARTESTÜLETEK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 4 korona.

MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési ár:
Félévre . . . 2 korona.

Felolós szerkesztő: Babós Elek. — Társ-szerkesztők: Lábdy Antal és König S. — Kiadja a szerkesztőség.

Szerkesztőség: Szeged, Csekonics-utca 1.,
ahová a kéziratok küldendők.

Kiadóhivatal: Szeged, Kárász-utca 7.,
(Braun János hangszerkészítő,) ahová a pénzek küldendők.

HETI NAPTÁR.

1902. szept. 28-tól október 4-ig. (Az évnek 40. hete).
Szeptember 28. Vasárnap: Ven. k.
" 29. Hétfő: Mihály főan.
" 30. Kedd: Hieron e. h.
Október 1. Szerda: Remigius.
" 2. Csütörtök: Leodegar.
" 3. Péntek: Kandidus.
" 4. Szombat: Szer. Fer.
Október 1. 4%-os 1854. államsorsjegy, nyereményhuzás. —
4%-os Tiszaszabályozási sorsjegy. — Rudolf-sorsjegy.

Az ipartestületekhez!

Ipartörvényünknek szükségessé vált módosítása háttérbe szorul rövid időre az **önálló vámterület** érdeke mellett.

Sokat, ugyyszólva mindent ettől várunk, ebbe helyezzük bizalmunkat és jövőbeni reményünket.

Az **önálló vámterület** ha nem is szoritaná ki teljességben a külföldi gyártmányokat, de feltétlenül megnehezítené az iparcikkeknek beözönlését, a mi nagy támasza volna kisiparosainknak, mivel így nagyobb forgalmat érhetnének el készítményeikkel és ez serkentené őket a kor igényeinek megfelelő munkák előállítására is, mert azt tapasztalnák, *hogy tanult mesterségüket nem tekintik többé semmit-érő rabszolga-munkának, hanem tisztességes keresetmódnak.*

Az **önálló vámterület** létesítése által átalakulna iparos-nemzedékünk s befogadná iparosainkat azon körökben is mérvadó tényezőként, ahol most csak türtek és lenézettek!

Látjuk, hogy *külföldön* az iparososztály döntő szerepet visz mindenben. A társadalmi vagy politikai tényezők nél-

külök meg sem lehetnek, semmit keresztül nem vihetnek és reájuk vannak utalva.

Látjuk, hogy *külföldön* tökepénzes családoknak gyermekei is iparosokká válnak és azokat mindenhol szívesen fogadják, míg *nálunk*, sőt főleg a vidéken: azzal *ijesztik* a gyermeket, ha tanulni kedve vagy hajlama nincs, hogy „mesterinasnak” adják őt, a mi csak értelmetlenségre vall és a leendő iparos-gyermekkel is megutáltatják a kenyérkereset, az önfentartás módjának eme tisztességes alapkövét: a *becsületes munkásságot*.

A végtelenségig mehetnénk azon bajok felsorolásával, melyek megszüntetése érdekében nekünk iparosoknak kell sikra szállnunk és harcot üzennünk azon elemeknek, amelyek a becsületes kenyérkereset módját: **az ipart és kereskedelmet** nem akarják tényezőként elismerni.

A mi feladatunk tehát nemcsak életjelt adni magunkról, hanem tömörülten szembeszállani elleneinkkel s tartózkodás nélkül feltárni óhajunkat, *akaratusunkat* a társadalom és a hatalmi polczon állók előtt, hogy megszívlelhessék ezek szavainkat és segédkezhessenek bajaink orvoslásán, hisz köztudomásu, hogy: *a néma gyermek szavát az anya sem érti meg!*

Az ipartestületek oly célból létesítették az 1884: XVII. t.-cz. alapján, hogy tényezők legyenek székhelyeik vidékén *minden iparkérdésben* s így ezek legelemibb és legszentebb kötelessége, hogy kivegyék *föladatukból* az őket megillető részt az *önálló vámterület* kérdésében is. Az ipartestületeknek kötelessége tehát, *befolyásoltatás nélkül* és őszintén nyilatkozni és állást foglalni e fontos kérdésben.

„A Mi Lapunk“-hoz csatolt levelező-lapot kérjük kitöltötten visszaküldeni, hogy a jövő számunk nyomandó mennyiségét idejekorán megállapíthassuk.

Felhívjuk az igen tisztelt ipartestületeket, hogy rendezzenek *minél előbb közgyűlést, amelyhez ne csak a kebelbeli tagokat, hanem a közeli vidéki érdekeltséget* is meghívják; fejtsék ki ezen értekezleten nézeteiket és mondják ki határozatilag, hogy *nem politikai érdekből, hanem sorsuk, hazánk és az iparosság érdekeinek előmozdítása szempontjából hívei az önálló vámterületnek*, mely érdeknek hathatós támogatása céljából a képviselőházhoz felterjesztést intéznek és felhívják az országos tényezőket, hogy az önálló vámterület **mellett** foglaljanak állást.

Kérjük tehát az ipartestületeket, mutassák meg, hogy teelösségteljes feladatuknak képesek céltudatosan megfelelni és ragadják meg az alkalmat, amidőn latba vethetik önmaguk erejét és bebizonyíthatják, hogy nem összetett kezekkel várják az apostolok áldását, hanem maguk erejéből teremtetik meg azt, amire immár égető szüksége van a magyar iparosságnak és jelszava legyen minden igaz hazafinak: *Éljen a magyar ipar és az önálló vámterület!*

A nagyváradi iparos-kongresszus.

A szegedi ipartestület *Lábdy Antal* másodelnököt küldi ki a Nagyváradon okt. 18—20-án megtartandó magyarországi ipartestületek kongresszusán a testületet képviselni, amidőn ő az *önálló vámterület* mellett foglal állást, melynek érdekében a következő javaslatot fogja az értekezlet elé terjeszteni:

Mélyen tisztelt iparos kongresszus!

Az 1867-ik évben Ausztriával kötött gazdasági kiegyezésünk óta a harmadik 10 éves ciklus még 1897-ben lejárt, de Ausztria tulkövetelése és érdekpolitikája folytán máig sem lehetett azt megújítani.

A türelmes magyar kormány pedig a helyett, hogy ezen kedvező helyzetet fölhasználta volna, önrendelkezési jogának érvényesítésére, provizóriummal kormányoz és várja, míg a züllött Ausztriába tótágast álló viszonyok helyreállnak, a megvadult állapotok lecsillapulnak, megszeli-dülnek, hogy így egy újabb 10 éves egyezséggel agyonboldogítsák Magyarország nyomorgó iparát, pangó kereskedelmét és sinlődő közgazdaságát.

Öt éve vajudik e nagyfontosságú létkérdésünk. Ezen öt év alatt a magyar kormány még csak kísérletet sem tett, gazdasági önállóságunk és az ezzel kapcsolatban álló kérdések rendezésére.

Nem reflektál az 1867-iki XII. törvényzék biztosított önrendelkezési jogunkra, mely számunkra a teljes gazdasági függetlenséget biztosítja, hanem továbbra is Bécsből és a züllött Ausztriától várja sorsunk elintézését, napiranden van az ellenünk szórt gyűlölet, rágalom és kicsinylés.

A számtalan kifakadás, a tajtékzó düh, a magyarság ellen folytatott adáz harc, kétség-telenül bizonyítja, mennyire fáj nekik az a gondolat, hogy fejlett iparok legjobb kiviteli piacát a vámsorompók föllállítása által elvesztik; fáj nekik, hogy nem mutatunk hajlandóságot továbbra is gyarmatosaiknak megmaradni.

Osztrák testvéreink csak úgy kívánnának velünk tovább is szövetségben maradni, ha továbbra is alázatos vazallusai maradjunk, ha birka-türellemmel, nyugodtan és ellentállás nélkül tartanánk a zsebünket, hogy abban ezután is könyökig vájkalhassanak.

Ily föltételek mellett további 10 évre megkötni Magyarország haladásának kerekét, melyre nyel lenne hazánk fejlődése ellen.

Bizunk tehát a hazafias magyar kormányban és a bölcs törvényhozó testületben, hogy megvédik hazánkat egy újabb kiegyezési csapástól és elvárjuk azt, hogy a jelen átkos állapotokat megszüntesse, törvényes önrendelkezési jogunkat érvényesítse, a vámsorompókat hazánk határára föllállítsa, hogy Ausztriával kötött terhes szerződéstől fölszabadulva, iparunk és kereskedelmünk föllendülését biztosítsa.

Mert csak így gátolhatjuk meg Ausztria fejlett iparának óriás mértékben beözönlő behozatalát, mely cikkekért 900 millió koronával adózunk évente Ausztriának, amelyvel szemben mezőgazdasági terményeinket az összes osztrák tartományokból kizorítani igyekeznek, elsőbbséget adnak a silányabb román és orosz terményeknek.

Sajnosan tapasztaljuk, hogy világhírű lisztünk és állat-kivitelünk kizárása céljából mily adáz harcot vívnek ellenünk az összes osztrák tartományokban. És mi ezzel szemben türellemmel nézzük a vámentesen behozott bőr, gummi-, fa-, fém-szövet-árak, nürenbergi, ruházati, fényüzési és kényelmi cikkek behozatalát, melyek előállítására a nyers anyagot jobbadán tőlünk nyerik.

Oda kell tehát törekednünk, hogy a nyers anyagot hazánk határára belül dolgozzuk fel, hogy meggátoljuk Ausztria behozatalát.

Miért nem prosperál Magyarországon sem a kisipar, sem a gyáripar? Az osztrák ipar szabad versenye miatt! Ha ezt a versenyt a vámsorompók föllállításával meggátolnánk, egyszerre fellendülne iparunk és kereskedelmünk.

A hazai takaréktárakban $3\frac{1}{2}\%$ -ra milliárdok hevernek; ha jövedelmező iparunk és kereskedelmünk lenne, akkor ezen heverő tőkék megmozdulnának és a nagyobb jövedelmet biztosító ipari befektetések által a munkások százezeinek állandó keresetforrást nyújtanának, ezzel a belfogyasztást emelnék, a szociális kérdést megoldhatnák, az ijesztő mérvben megindult kivándorlást meggátolhatnák, mert a hol a munkásnak biztos megélhetése van, ott a szocializmusnak nincs talaja; a hol munka és megélhetés van, onnan nem vágyódnak a lakosok boldogabb hazába.

De nézzük csak, minő árért volnának hajlandók osztrák testvéreink, az agyonboldogító közös-ügyes állapotot továbbra is fenntartani? Csak úgy, ha a fölség döntésével már egyszer felemelt kvótát további potom 8—9 kamattal megtoldjuk.

Egy osztrák pénzügyi kapacitás kiszámította, hogy a népesség arányába kell a kvótá-terhet megosztani.

A monarchia 42 millió lakosából: osztrák tartományokra 24 millió, Magyarországra 18 millió lakos esik, a mely viszony alapján Ausztriára $57\frac{7}{10}$, Magyarországra pedig $42\frac{3}{10}$ kvóta esnek.

Ha ez a számítás nem rosszakaratú, akkor a legsötétebb tudatlanság; hiszen nem a lakosság számarányára, hanem a jólétre, a vagyona lehet és szabad a teherviselést ki-ronni.

Hiszzen ez alapon a magyar kisiparos, házaló, kubikos egy kalap alá vonatnék a bécsi bankárral és nagy gyárossal.

Ha tekintetbe vesszük a közelmúlt években hazánkra nehezedett óriási elemi csapásokat, melyek közgazdaságunkat érték, még a régi 31% kvótát sem bírjuk el.

A filoxera sok évre tönkre tette szőlőtermésünket, mely gazdaságunk egyik legjövődélmezőbb ága volt.

Az éveken át dúló sertésvész a legjobb kiviteli forrásunkat tette tönkre s a kár kiszámíthatatlan milliókra rug.

Ezek után a magyar kormánynak gondolni sem szabad arra, hogy egy újabb gazdasági szerződésért még további kvóta emelést is elfogadjon.

Pedig a régi alapon nem kell a kiegyezés a jó osztrák testvéreknek, tehát miért ragaszkodjunk mi hozzá? miért kényszerítsük mi őket, hogy szeressenek bennünket? hogy Polyp-csápjaikkal továbbra is körül öleljenek és tovább is szivhassák életnedvünket és meggátoljanak bennünket szabad mozgásunkban.

Hassunk oda minden erőnkkel, hogy a kormány és a törvényhozó testület megértse a nyomorgó ipar és pangó kereskedelmünk kiállítását és meghallgassa a nemzet közakarátának megnyilatkozását, ne áldozza fel a nemzet jó-

létét egy újabb terhes kiegyezéssel a kárhöz-atos közös-ügyes politikáért.

Legyen a törvényhozó testület előtt a nemzet közakarata, a nép közvéleménye irányadó.

Annál inkább teheti ezt a magyar kormány, mivel még soha sem kínálkozott ily kedvező alkalom mint most; itt az idő megragadni az alkalmat, hogy Ausztria ölelő karjai közül kibontakozzunk, önrendelkezési jogunkat az 1867. XII. t. cz. alapján érvényre juttassuk, a vámsorompókat föllállítsuk; iparunknak, kereskedelmünknek, közgazdaságunknak új lendületet adjunk.

Az önálló vámterület kérdése nem politikai, hanem közgazdasági kérdés és mivel ezen nagyfontosságú kérdés Magyarország jólétét van hivatva biztosítani, minden igaz magyarnak, legyen az bármely párt híve, erkölcsi kötelessége mindenben odahatni, hogy hazánk legalább gazdaságilag legyen független Ausztriától, melynek érdeklpolitikája századok óta a magyar nemzet kiaknázására törekszik.

Ha a magyar kormány erélyes és hazafias föllépése folytán Ausztria versenyétől megszabadulunk, akkor pár év múlva elfogjuk érni, hogy honi gyártmányt fogyasztunk és a földünk-ből meritett 900 millió koronát nem fogjuk idegen földről behozott árukért kiadni, hanem azzal a pénzzel saját munkásainkat foglalkoztatjuk, megmentjük őket a szocializmustól és a kivándorlástól.

Indítványozom tehát:

„Mondja ki az „iparkongresszus“, hogy kérényt intéz a nagyméltóságú kereskedelmi miniszterhez, hogy az önálló vámterület berendezése és a vámsorompók föllállítása tárgyában a ház asztalára sürgős törvényjavaslatot beterjeszteni kegyeskedjék, mert csak ezen intézkedéstől várjuk hazánk jólétének és boldogulásának biztosítását.“

Lábdy Antal.

Levelek a debreczeni és kolozsvári ipartestülettől.

Két hivatalos levelet közlünk alább, melyek mindegyike azon eléggé nem kárhözható igazgatóról tanuskodik, amit egy az iparos ügyekben hivatással nem bíró lap aknamunkája idézett elő.

Ezen lap támadása folytán érdeklődtünk a kolozsvári ipartestület ujjaalakulása s a debreczeni timár-mestereknek: a kormány által nyerendő állami segély visszautasítása iránt, honnan az alábbi felvilágosításokat kaptuk:

Kolozsvár, 1902. szept. 12.

T. szerkesztő ur!

Nem lévén itthon, elkésve válaszolhatok b. levelére, mellékelve Gerő Ernő uramnak megküldött válaszmom arra a nyílt kérdésre, mely-lyel az ipartestületet tisztelte meg.

Bevárom Gerő urnak ehez választát* és akkor leszek bátor felhasználni engedelmét, hogy érdeme szerint elbánjak vele.

Magamat szives jóindulatába ajánlva, vagyok

igaz tisztelője

Geng A.

„Válasz a kolozsvári ipartestülethez intézett nyílt kérdésre.“ A Budapesten megjelenő „Magyar Munka kisiparosok lapja“ című heti lapban oly gyanúsítások és minden alapot nélkülöző állítások jelentek meg, a melyet elhallgatnunk nem lehet. Sajnos, hogy minden légből kapott megbizhatlan tudósításból oly könnyű szerrel képes némely lap szenzációs cikket kivácsolni.

A tény az, hogy az ipartestület vezetését ez idő szerint egy nagy többséggel bevonult kisiparos párt vette át. A kisebbségben levők, nem akarva belenyugodni eme nagy erkölcsi vereségbe, a vezető szerepet nem szívesen voltak hajlandók átengedni és ez a makacs ellentállás adott okot mindenféle kombinációra.

Az átvétel azonban mégis megtörtént az iparhatósági biztos, valamint a régi és új számvevők jelenlétében, tehát hivatalosan adták át a testület cselekvő és szenvedő vagyonát; hogy pedig ez miből áll, ezt itt e sorok közt nem részletezem, hanem azt elmondja az a hosszú és tartalmas jegyzőkönyv, a mely az átadásról fel lett véve és a mit a számvevők és a hatósági biztos ellenjegyeztek.

A jegyzőkönyv különben bármikor a testület bármely tagjának rendelkezésére áll, megnevezheti és tanulmányozhatja ugy a jegyzőkönyvet, mint az egész számvitelt magát, mert abban bárki is mindent rendben talál.

De nem is itt a hiba, hanem a méltánytalanságban, ugyanis a régi vezetőség mikor látta, hogy már meg kell adja magát, a kezei közt levő pénzből nem azt fizette, a mi a sürgős és evidens volt, hanem azt és oda fizetett, a hogy ő jónak látta, bár már nem volt törvényszerű utalványoznia és így ezzel elég méltánytalanul jártak el.

A Hitelszövetkezeti hiánnyal nézve azt kell kérdeznünk: mi az, hol van ez a hiány?

Tessék ezt nyílt sisakkal fellépve meg is mondani, mert mi erről nem tudunk, mert nem volt módunkban tudni.

Köztudomású, hogy a szövetkezetnek külön igazgatósága és felügyelő bizottsága van. Már pedig az ipartestület a szövetkezet belügyeibe csak úgy szólhat bele, ha a szövetkezeti szabályok értelmében mint igazgatótanács megalakul, mert akkor már lehet joga kérdőre vonni, belügyeibe betekinteni, és ügyeinek vezetésébe befolyni.

De sajnos, a testület és szövetkezet között fennálló jogviszonyt igen sokan nem ismerik a

* Kiváncsiak vagyunk a nyereendő válaszra. A mór feketeségét a szappan le nem mossa! Szerk.

testület tagjai közül; ebből kifolyólag van az a sok zavar, a mi komplikációkat idéz elő. Én, ki e szövetkezet létesítését ismerem, megadhatom erre nézve a fölvilágosítást.

A szövetkezetet ugyanis 1899. év augusztus 1-én alakították egy előjárósági ülésekből kifolyólag kinevezett bizottság által, a melynek annak idején magam is tagja voltam.

Ez készítette elő a mai országos központi hitelszövetkezet talaját és nem mondhatjuk, hogy talán nem lett volna szükség reá, mert különösen kisiparos polgártársaink hitelszükségleteit első sorban egy ilyen keblű pénzügyintézetnél kell hogy kielégítse, de sajnos bár a szövetkezet 262—900 igazgatótanácsai határozatában kimondotta, hogy a kisiparosok hetilegényeit jövőre csekély heti törlesztéses kölcsönök nyújtásával is elfogja mozdítani, ez teljesítve még nem lett, jól lehet hogy a m. kir. ker. miniszter 15,000 koronával járult ezen cél megvalósításához, ezek a tények és minden más az igazságnak meg nem felelő koholmánya is csak annak a feszült viszonyoknak tudható be, a melylyel a két iparos párt nézett egymással farkasszembe; és így bizony ezek közepette nem mondhatjuk, hogy a régi uralom egy tagja vagy híve is a legcsekélyebb előzékenységgel volna, sőt ellenkezőleg, mindent meg tett és meg tesz máig is, hogy a mostani vezető szerepre jutott párt uralmát megsemmisítse.

Tagadhatlan, hogy még tisztviselői közt is volt, ki arrongáns és engedetlen volt az ujlétszöveghez és megtette a hivatal egyik tagja azt is, hogy őt meg nem illető fizetést vett fel, vagy fizetett ki minden felsőbb utalványozás, vagy utasítás nélkül, ezek az önkényű eljárások most vannak az előjáróság előtt megtorlás végett és azok, kiket illet, azt meg is kapják, ha még nem kapták meg.

Végül még azt kell megemlítenünk, hogy az előjáróság teljesen kisiparosokból állván, nincs oka sem paklizni, sem a husosfazékból élvezni, hanem igen: kötelességének látja oda hatni, hogy a mai ipari viszonyokon, a megelhetésen, szövetkezeti uton iparos tagjainak segítségére legyen és vállalataikban előmozdítsa.

És valahára azt a gordiusi csomót, a mi a munkaadó és segéd közt ma is megoldatlan, részben — mind a két fel javára — üdvös intézkedéssel könnyebbé tegye.

Mindezekhez egységes akarat kell és az, hogy a testület vezetését ne kicsinyeskedések, hanem a nagyobb és hasznosabb cél vezesse.

Kolozsvár, 1902. szept. 7.

Geng Akos, ipartest. s. titkár.

A válasz tárgyilagosa, azért szívesen közöljük.

A mennyire tájékozhattuk magunkat a fönti „Válasz“-ból, megnyugvással veszünk tudomást arról, hogy azon okok, a melyek az ipartestület vezetésének ujja alakítását szükségessé tették, a vezetőknél a társulati életből magukkal átvitt olynemű lazább kezelési hibákra vezet-

hetők vissza, a melyek a szigorubb testületi kezelés keretébe beilleszthetők nem voltak s így nyoma sincsen a visszaéléseknek, a mit — ismerve az ottani iparosságot — eleve is kizártunk tartottunk.

Mi az érdemes jegyző ur választát, melyet az ipartestület határozatából tett közzé, teljesen hitelre érdemesnek tartjuk és reménnyel vagyunk a testület jövője iránt, de nem azért, mert a vezetőség kisiparosokból áll, hanem mert a vezetőség tagjai mind oly köztiszteletet érdemlő férfiak, akikre nyugodtan reá bízhatják iparostársaink ügyeiknek vezetését.

Mi nem tartjuk helyesnek az iparosságnak azon újabb keletű megkülönböztetését, melylyel az iparosság kis- és nagyiparosra osztatik, mert ez által az erők forgácsoltatnak szét, az egyöntetű munkásság zavartatik meg; hisz hazánkban alig vannak — a fővárost kivéve — olyan nagy iparosok, a kiknek érdekei nem azonosak a kisiparosokéival s így tévesnek, sőt károsnak tartjuk az iparosságnak ilyen osztályozását s azon föltevést, mintha a nagyiparosnak tartottak nem volnának alkalmasak a kisiparosok ügyeit ezek érdekeinek megfelelően képviselni; ellenkezőleg, az a meggyőződésünk, hogy a mi nagyiparosaink érdekei azonosak a kisiparosokéival s így önmagukkal, saját érdekeikkel jönnének ellentétbe, ha a kisipar érdekei ellen véténének; sőt állitjuk, hogy a nagyiparosok előnyösebb helyzetük és befolyásuk révén több időt áldozhatnak, befolyásukat jobban érvényesíthetik az iparos-közügyek képriséletében, ami tőlük méltán is elvárható.

Némi indokoltságot találnánk az iparosság ujkeletű osztályozásában, ha a kis- és gyár-**iparról** lenne szó, de erre sincsen ez idő szerint még komoly ok, mert alig van oly gyár-**iparunk**, mely a kisipar létét veszélyeztetné; a kisipar küzdelmének kuforrása a közös vámterületben keresendő; kisiparunk megkárosítását a külföldi, jelesen az osztrák gyár-**ipar** okozza.

A mi hazai ipartermelésünk fogyasztásunkkal szemben oly csekély, hogy a hazai nagyipar versenye a kisiparnak kárt nem okozhat. Azért az osztályozás helyett törekedjük egyesült erővel, vállaltatva az önálló vámterület kivására.

Jó egyetértést, sikeres munkát kívánunk kolozsvári iparos-társainknak!

Debreczeni ipartestület.

„A Mi Lapunk“ tek. szerkesztőségének Szegeden.

Becsés megkereséséhez képest van szerencsém értesíteni, hogy timár-iparosaink szövetezni óhajtanak oly célra, hogy az államtól kért gépek használatára közös műhelyt tartsanak fel. A szövetezés azonban most még nem sikerült, bár a kormánynak egy megbizottja több ízben járt ez ügyben lenn; nem sikerült pedig azért, mert nem akadt elég szövetező és timár ipa-

rosaink félnek belemenni a szövetezésbe. Remélhető azonban, hogy a szövetezés előbb-utóbb mégis sikerülni fog, mert támogatja őket egy a kereskedelmi és iparkamara, mint testületünk is. Az ügyre káros hatással volt, hogy a Budapesten megjelenő „Kis Iparunk Lapja“ timárainkat a kormánytól nyerendő segély visszautasítására ösztönözte. — Vagyok

Debreczen, 1902. szeptember hó 13-án

kiváló tisztelettel

Kormos Gyula, jegyző.

Köszönettel vettük az érdemes ipartestület b. sorait, amelyekből értesültünk, hogy a timár-szövetezés sorsa még nincsen végleg elejtve. De őszintén megvalljuk, nem tudjuk megérteni azt, hogy egy kereskedelmi és iparkamara székelyén, a kamara és ipartestület támogatása dacára, miként történhetett meg azon sajnós eset, hogy az érdekeltek az illetékes tényezők háta mögött egy idegen s jöllehet teljesen ismeretlen egyén beavatkozása befolyásolhasson egy ilyen fontos ügyet.

Reméljük, hogy az ottani illetékes tényezők tanácsára előveszik az érdekelt iparosok és ujabban megfontolják ezen reájuk nagyfontosságú ügyet és nem utasítják vissza a feléjük nyújtott támogatást.

Üdvözlünk a debreczenieknek!

Levél a szerkesztőkhöz.

Tisztelt iparos társaim!

Szívvel üdvözlöm Önöket, kezdeményezésüket. Igaz öröm tölti el keblemet, midőn látom, hogy „A Mi Lapunk“ megszületett és igaz bensőséggel kívánom, hogy a maguk elé tűzött nemes feladatuknak minél alaposabban megfelelhessenek.

Ismerve a lap élén álló férfiakat; tisztelem és becsülöm őket és minden utógondolat nélkül előlegezem nekik a bizalmat. Bár kenyerem javát már megettem, jobban bizom Önökben, mint magamban és kész örömmel csallakozom munkatársaik tisztos sorába, hogy csekély erőmmel én is támogassam az arra szorult iparostársaim érdekeit. Büszke leszek reá, ha munkatársul soraikba fogadnak és ígérem, hogy nemes törekvésükben nem csak én fogom Önöket támogatni, hanem megváltóként fogja Önöket tekinteni hazánk valamennyi értelmes iparosa, a kiket én iparostársi üdvözléssel és testvéri szeretettel ezennel felhivok „A Mi Lapunk“ támogatására.

Ne csüggedjenek! S ha a zászlót kibontották, lobogtassák is azt fennen!

A viszontlátásig

Nagy-Szent-Miklós, 1902. aug. 22.

tisztelőjük

Karl Lajos, kádár-mester.

Óvjuk olvasóinkat külföldi sorsjegyek vásárlásától.

Egy gyári munkás.

Egy kis szociológia.

Irta: Paral Bertalan.

Már sok hivatott és nem hivatott szociológus¹ vette tollhegyre a munkásügyek nehéz problémáját², de a gyári munkást, mint ilyet, nem tette senki külön tanulmány tárgyává; pedig a gyári munkások a kisműhelyi iparos segédektől, szocialis³ életük minden megnyilatkozásában annyira külön válnak, hogy érdekeik és törekvéseik méltatásában ki kell őket közösíteni az általánosság zöméből. Hisz tapasztalhattuk, hogy ők maguk is külön tömörülve keresik sérelmeik orvoslását, csakis az általános érdekű, elvi kérdések mellett tüntetnek egyértelmű lelkesedéssel a többiekkel.

A gyári munkások, a kik ez időszerint mintegy 35 ezren dolgoznak a főváros nagyobb iparvállalatainál, egy külön réteget, ugyszólván munkáskasztot⁴ képeznek, a kik állandóbb jellegű munkaviszonyaik s alkumunkájuk után nyújtott kedvezőbb bérkereseteiknél fogva, mindig irigyelt objektumai⁵ voltak a kisipari segédeknek. És méltán, mert a főváros nagyobb gyárainál, a munkásjóléti viszonyok fokozatos fejlesztése, u. m.: olcsó munkáslakás, kedvezményes tüzelőanyag, fogyasztási szövetkezet, baleset- és rokkantbiztosítás, özvegy és árvasegélyezés, fürdő, tanoncoktatás, kisedővő intézet stb. kedvezmények által a gyáriak életviszonyait nagyban megkönnyítették.

Mindezen kedvezményt nem nyújthatja a kisiparos s innen magyarázható meg az a jelenség, hogy a kisműhelyi segédek által kezdeményezett bérmozgalmakban a gyáriak nem vesznek részt; de viszont a kisműhelyiek nem azonosítják érdekeiket a gyáriakkal. A mintegy 2 év előtt a Ganz és a m. kir. államasutak gépgyárában kitört sztrájk⁶ alkalmával, a mikor mintegy 7000 ember rakta le a szerzőt: a hasonszakmabeli kisműhelyi segédek teljes passzivitásban⁷ maradtak.

Igy tehát jogos az érdekek megkülönböztetése.

Hisz tudjuk azt, hogy a gyárak nagyarányú s mindkét részre nézve egyaránt kötelező szigorú, katonás belső ügyrendje és fegyelme, a munkások posztíójának⁸ több garantíát⁹ s ebből kifolyólag a családi élet alapításához is biztosabb alapot nyújtanak.

Innen következik az, hogy a gyáriak között aránytalanul több a nő munkás. De a leányok is szívesebben mennek férjhez a gyárban foglalkozó munkásokhoz, sőt némelyik a gyárban való alkalmaztatást köti ki feltételül.

¹ Szociológus: Társadalmi rend követője, tanítója.
² Problémáját: Kérdését. ³ Szocialis: Társadalmi.
⁴ Munkáskaszt: Munkás-osztály. ⁵ Objectumai: Tárgyai. ⁶ Sztrájk: Munkaszünetelés v. bérharc. ⁷ Passzivitás: Semlegesség. ⁸ Pozitíó: Helyzet, állás. ⁹ Garantízia: Biztosíték.

Azonban a családi életükről szólva, sajnálattal kell konstatálnunk¹, hogy igen sok a vadházasságok száma, a mi ugy anyagi, mint erkölcsi életükre káros hatással van.

A vadházasságok nagymérvű szaporodása, egyedül Magyarország bizonytalan s állandó jelleggel nem bíró munkaviszonyaiban találja meg a magyarázatát, a mi nem nyújt szilárd alapot a családi fészkek megépítésére. Egyes nagyobb gyár, munkásai morális² életének fokozása céljából, bizonyos szelid nyomással, sőt később bizonyos kedvezmények megvonása által, arra akarta kényszeríteni munkásait, hogy viszonyaikat törvényesítsék, de az eredmény nem volt kielégítő.

Bár nem tagadható, hogy az ily törvénytelen állapotokban is találunk példás családi együttélést, de mégis — már a gyermekekre való tekintettel is — demoralizáló³ hatással van a család benső életére. Ennek megszorítása, vagy megcsappantása feltétlenül üdvös lenne a munkásnak nemcsak a morális, de a materiális⁴ életére is.

A gyári munkás neje csak legritkább esetben él kizárólag férje keresetéből. Legtöbbször az asszony is kereset után néz: mos, vasal, takarít, ágybérőket tart, házmesteri teendőket vállal, sőt gyermektelen asszonyok gyárakba is eljárnak dolgozni. Így aztán a két részről befolyó keresetet, bizonyos idők során összerakva, egy kis tőkére tesznek szert, a mely elég arra, hogy Budapest valamelyik kültelkén: Erzsébetfalván, Kossuthfalván, Kispeszen vagy egyebütt, egy kis telkecskét vegyenek, vagy foglaljanak le, részletfizetéses feltétellel, a hol aztán további gazdálkodás révén, lehet egy kis szerény egyszobás házikót összerakni, a mely csak éppen arra jó, hogy a magáénak mondhasa az ember. Legyen az azonban bármily kicsi és igénytelen, mégis csak nagy boldogság lakozik abban. Hisz itt kezdődik a hosszú évek során át álmódott idealis⁴ állapot: egy csepp földet birni a nagy világ földjéből, a mit magáénak mondhat az ember. És minő változást szül ez az ember bensejében! Az önszorgalomból összerótt kis fészkek melegében a szívek önbizalma, a föld szeretete, becsülése és a stabil⁵ élet iránti hajlandóság, mindjobban gyökeret ver, sőt az ily munkás engesztelőbb érzéssel tekint a földijavakkal megáldott gazdag emberekre is.

Ez a kis jólét, ez a piczi tulajdon, a gazdagok ezer örömeinek ez a csepp morzsája, már békítőleg hat az örökös ellenséges indulattól áthatott munkás szívére s munkaadója iránt sokkal ragaszkodóbb, megbízhatóbb lesz s az állandó munkára nagyobb súlyt fektet, mint fészekrakás előtt.

¹ Konstatálni: Megállapítani. ² Morális: Erkölcsi. ³ Demoralizáló: Erkölcsrontó. ⁴ Idealis: Eszményi. ⁵ Stabil: Állandó.

Itt van a nagy szociális kérdés megoldásának bölcsesség-köve. Nem hat oly szelídülően a körmönfont okoskodások minden logikája¹, mint az anyagi jólét e paránya.

Es e parány megszerzésére módja lehetne annak is, a ki éjjeli tivornyákon a világrend iránti gyűlöletének hangos kifejezése mellett veri el a heti keresetét.

Ismerek oly munkást, a ki állandóan kétszer annyit keresett, mint a csoportjában dolgozó munkástársa, a ki szorgalmával 10 év alatt egy kis külbelki házat keresett össze, míg neki csak adóssága van; de azért mégis ő az elégedetlen s bérmozgalmakban ő a szóvivő. S míg ez a korcsmákban örökös bujtogatásokkal igyekszik a boldogulást keresni, addig amazt a kis fészek tűzhelye csakhamar megtanítja a vagyongyűjtés feltételeire s annak a forrásnak a tiszteletbentartására, a melyből életfentartását meríti.

Közvetlen megfigyelés alapján állithatom, hogy száz hasonló keréssel bíró s egészen egyforma családi körülmények között élő munkás közül 30 adósságba merül, 40 a vagyoni egyensúlyt többé kevésbé megtartja és 30 megtakarít valamit. Tehát egyenlő kereset és életviszonyok között élő száz gyári munkás között már ily eltérő vagyoni eredmény mutatkozik.

Hogy oldassék meg tehát az oly sokszor említett vagyoni egyenlőség ideális elve, ha a gyakorlati életben látjuk, hogy az egyenlő jövedelmű és rangu emberek vagyoni állásának eredménye ily nagy eltérést mutat.

Es most tegyük fel, — mint a hogy ugy is van — hogy a gazdálkodóbb munkás, még jobb kereső munkás is: ekkor a végeredmény még eltérőbb lesz.

A munkás szorgalmának, szakképzettségének hiánya, vagy könnyelmű életmódja azonban csak egyik tényezője a kedvezőtlen anyagi állapotnak, a másik fő-tényező az *asszony*.

Elmondhatjuk bátran, hogy a szerény viszonyok között élő munkásember legnagyobb átká vagy áldása a feleség. Boldogulásának vagy elzüllésének az oka a szerencsés vagy szerencsétlen házasságban rejlik.

De erről a jövő cikkemben szólok.

Irodalom.

„Hazai ipar- és kereskedelem“ cím alatt új lap indult meg szeptember 14-én Debreczenben Szentmihályi József felelős szerkesztősége alatt, kit a debreczeni ipartestület elnöke Tóth Kálmán támogat derék és hasznos munkájában, mint fő-munkatárs. Örömmel üdvözljük ezen, valóban hézagpótló lapot, melynek első száma kitűnően van összeállítva. „Útjelzője“, mely be-

¹ *Logika*: Észszerűség.

vezető cikkül szolgál, oly igazságokat tartalmaz, mint minőket kimondani nem mindenkinek van bátorsága vagy képessége. Munkatársainak tisztas névsora díszére válik a lapnak és igaz örömmünknek adunk kifejezést a felett, miszerint a vidék is ébredszik és megszabadulni igyekszik a fővárosi gyámkodás alól. Melegen ajánljuk e lapot hazánk minden polgárának, mert tartalma nem kizárólag ipar- és kereskedelem, hanem általános közgazdasági ügyekkel is foglalkozik. Különben itt hozzuk e jeles lapnak „Magunkról“ szóló közleményét is:

Magunkról.

A „Hazai Ipar és Kereskedelem“ a magyar iparos és kereskedő érdekek szószólója. Független, igazmondó ujság, a mely komoly, hazafias munkára vállalkozott.

A „Hazai Ipar és Kereskedelem“ egyetlen ily irányú szaklapja Debreczennek, a debreczeni kereskedelmi és iparkamarához tartozó vármegyéknek.

A „Hazai Ipar és Kereskedelem“ a gazdasági különválás híve, az önnálló vánterület harczosa.

A „Hazai Ipar és Kereskedelem“ az országos események mellett különös súlyt fektet a helyi és a debreczeni kamarához tartozó vármegyék ipari és kereskedelmi kiválmaira.

A „Hazai Ipar és Kereskedelem“ vasárnaponként jelenik meg. Előfizetési ára egész évre postadíjjal együtt 12 korona, félévre 6 korona.

A „Hazai Ipar és Kereskedelem“ legalkalmasabb lap a hirdető kereskedelmi és iparvállalatok céljaira.

A „Hazai Ipar és Kereskedelem“ szerkesztőségi és kiadóhivatali címe: Debreczen V., Miklós-utca 8. A lap számára való közleményeket, valamint az előfizetési összeget ide kérjük.

Állandóan figyelemmel kísérjük hazai kivitelünket, nemcsak kizárólag a mives iparra vonatkozókat, hanem mivel hazánk iparosainak egy része ipara mellett gazdasággal is foglalkozik, az ipar-gazdaságunkat és a háziipart érdeklőket is és a hírek rovatában rövid kivonatban közölni fogjuk az idevonatkozó híreket. Ez által nem cselünk iparosainkat külföldi hódításokra s a hazai piacok elhanyagolására ösztönözni, mert addig, míg a hazai piac a külföldé, legfőbb törekvésünknek oda kell irányulnia, hogy azt magunknak meghódítsuk. Ezt nemcsak hazánk iránti kötelességünk, hanem saját jól felfogott anyagi érdekeink is parancsolják. Sokkal könnyebb hazai piacainkat meghódítani, mint a külföldit, mert a mi piacaink szükségleteit ismerjük s itt árúinkat kevesebb költséggel értékesíthetjük. De tény, hogy minden országnak, minden nemzetnek meg vannak a maga fölösleges, különleges termelvényei, amelyeknek az ország határain kívül való értékesítése válik szükségessé, azért hasznos szolgálatot véltünk teljesíteni ezen közleményeinkkel.

Érdeklődőknek szívesen szolgálunk bővebb felvilágosítással, ha ezért hozzánk fordulnak.

„A MI LAPUNK“ TÁRCZÁJA.

Bakay Nándor emlékezetére.

Irta: Lábdy Antal.

E sorokban méltatni óhajtom, e kiváló iparosnak, az ipar és a társadalmi élet terén kifejtett hasznos működését, a ki szellemi tehetséggel párosult törhetlen akaraterejével bizonyította be, hogy nem csak diplomás férfiak tehetnek a nép javára hasznos és maradandó értékű szolgálatot, hanem a társadalmi helyzetet ismerő, józan gondolkodású és ítélő képességgel bíró iparos is szerezhethet a közélet terén maradandó érdemeket.

Ilyen kiváló helyet foglalt el Bakay Nándor, ki szerény iparos családból származott. Született 1833-ik év október 15-én, atyja köteles-mester volt az akkor még Bánáthoz tartozott Uj-Szegeden. Később Szegeden az Árok-utcában egy kis házacskát szerzett, áttelepedvén ide és itt ütötte fel hajókötél műhelyét.

Nándor fiát, kiben már korán megnyilatkozott a szellemi tehetség, tudományos pályára akarta neveltetni. Az elemi iskolák befejezése után, 1844-ik évben lépett a szegedi gymnasiumba, a hol mindig az első tanulók közé tartozott.

Midőn a kivivott alkotmányos szabadságunk leigázására 1849-ben az osztrák kamarilla az egész monarchia erejével és külerő támogatásával reánk tört, a hazánk földjén élő, keblünkön táplált nemzetiségeket ellenünk felbujtotta, az egész nemzet talpra állt s a szent szabadság védelmére kelt. A haza iránti rajongó szeretet őt is elragadta, mint 15 éves fiú, fegyverrel kezében, ifjui hévvel lépett a haza és szabadság védelmére.

Midőn a világra szóló dicső magyar szabadságharc szomorú befejezést nyert, több heti bujdosás után hazatért, félbeszakított iskoláit többé nem folytathatta, mivel atyja a köteles mesterségre szorította őt.

A törekvő ifjú azonban nem hagyta pihenni tehetségét, a műhelyben is tanult, olvasott, szabad idejét önképzésre fordította; 18 éves korában felszabadulván, ismereteinek bővítése czéljából vándorútra kelt és csak azon vidéken fogadott munkát, a hol szakmája leginkább ki volt fejlődve.

1855-ben ösmeretekkel, szakbeli tapasztalatokkal bővelkedve tért vissza vándorútjából, hogy azokat itthon érvényesítse.

Törekvő lelkében korán felébredt a hírlapírói tehetség s a „Magyarországba“, a „Honba“, a „Pesti Naplóba“ kezdett irogatni, a mely lapok szívesen vették a komoly ifjú érett gondolkodására valló cikkeit, mely lapoknak később 1858-ban rendes munkatársa lett.

Tárgya leginkább a hazai általános, de

különösen a szegedi iparérdekek ápolása és előmozdítása volt.

Tevékeny részt vett a „Szegedi Hiradó“ megindításában 1858-ik évben s a szegedi lapok rendes munkatársa lett.

1859—60-ik évben, az alkotmányos mozgalmak idejében a „Politikai Ujdonságok“-ba iparpolitikai, mondhatni iránycikkeket írt.

1882-ik évben az „Álföldi Iparlapot“ indította meg, mely felelős szerkesztősége alatt 14 évfolyamot ért.

1869-ik évben a „Tiszavidék“ ujságot indította meg, mely azonban csak egy évfolyamot ért el. Számos irodalmi munkájából a következők jelentek meg külön kiadásban:

Adalékok a pesti iparosok által az országgyűléshez terjesztett egyetemleges emlékirathoz.

Emlékirat az 1875. évi magyar országos nemzetgazdasági tanácskozás tárgyában.

Emlékirat Szeged város ujjaalkotása érdekében, 1879.

Emlékirat a Tiszavölgy érdekében 1879.

Kendertermelés és kikészítés olaszországi eljárás szerint, a földmivelés és iparminiszter megbízásából 1880. mely munkáját a „Berliner Seiler-Zeitung“ német fordításban kiadta, a melyet az angol és francia szaklapok is átvettek és annak gyakorlati hasznáról terjedelmes közleményeket írtak.

Ellenindítvány az 1880-ik évi szegedi törvényjavaslat alkalmából.

Emlékirat a szegedi Bakay-féle len- és kenderfonó r.-társaság alakítása tárgyában 1881.

Néhány szó a kender-termelésről és a Szegeden létesítendő kender-beváltó és kikészítő részvénytársaság alapítása tárgyában.

Ezen munkájával vetette meg Bakay a *ma már nagy szabású virágzó kenderkikészítő- és szövőgyár részvénytársaság alapját*, mely ma több száz munkásnak nyújt foglalkozást és dicséretet hoz a szegedi iparmozgalmra.

Rorer-féle filozofiai kritikára, „Torda“ álnév alatt írt „Antikritikát“.

Röpirat a szegedi kereskedelmi és iparkamara szervezése tárgyában. 1889.

Kenderkikészítés és termelés kézikönyve. 1856.

„Torda“ és „Szegedi köteles“ cím alatt több cikk jelent meg a „Szegedi Hiradó“-ban, „Vasárnapi Ujság“-ban és „Pesti Napló“-ban.

Írt az „Istvánbácsi“ naptárba népszerű gyakorlati munkákat.

„Vén huszár“ álnév és „100“ jegy alatt számos közhasznú munka jelent meg tollából.

Atyja üzletét 1862. évben átvette, a vidéken és külföldön szerzett modern újításokat műhelyébe bevezette, fáradhatlan tevékenysége s a kereskedelmi szellemmel párosult kiváló szakértelme folytán csakhamar országos híretté szert, kitűnő és versenyképes iparcikkeire a legtávolabb vidékről jöttek rendelmények.

(Folyt. köv.)

HIREK.

— **Végszavunk** a „Magyar Munka Kisiparosok Lapja“ című lap szerkesztőségéhez. Miután Önökkel viselkedéseik miatt már ipartestületek s kívülünk más közérdekű lapok is végeztek, Önökkel szóba nem állunk.

— **Lapunk nagyrabecsült barátai** közül többen megkerestek az iránt, hogy lapunk tárgysorozatát kibővítsük. Kívánják, hogy a tájékoztató számainkban felsoroltakon kívül hozzunk olyan közleményeket is, amelyek nem kizárólag iparédekűek, de tárgyuknál fogva olvasóinkat érdekelhetik. Továbbá azt tanácsolják, hogy nyissunk rovatot oly közleményeknek, amelyek *ugy az ipar, mint a háztartás körül* tanulságosak. Mi szívesen meghallgatjuk a jó tanácsokat, bárhonnan jöjjenek azok, sőt föl is kérjük lapunk t. barátait, hogy mindazon észrevételeiket, amiket lapunkra nézve kívánatosaknak tartanak, velünk közölni sziveskedjenek, mert csak így leszünk abban a helyzetben, hogy oly lapot adjunk olvasóinknak, *amelylyel igényeik minden irányban kielégítve legyenek.* Szükségét látjuk azonban megjegyezni, hogy bár igen nehéz egy heti szaklap keretében az első óhajnak eleget tenni, mert egy hét előtti esemény a mai elterjedt hírlapirodalom mellett — rendszerint elveszíti érdekességét. Ennek daczára nem zárkozunk el e kívánság elől és foglalkozni fogunk e kérdéssel. A másodikra megjegyezzük, hogy az a lapunk tárgysorozatában — habár nem megnevezetten — bennfoglaltatik azzal a különbséggel, hogy csak az ipar gyakorlásához tartozó dolgokat „Hasznos tudnivalók“ cím alatt szándékoztunk közölni, de ez nem zárja ki azt, hogy „Kérdések és feleletek“ rovatunkban a háztartás körüli dolgokkal is ne foglalkozzunk; e rovatban intézünk el minden oly „kérdést“, amely hozzánk intéztetik.

— **Az ipartestületek országos gyűlése.** Az iparosok elsőfoku tényezője, az ipartestületek jövő október hó 18—20-ik napjain három napig tartó gyűlést tartanak Nagyváradon. Az országos gyűlés napirendjére mind oly fontos tárgyak vannak kitűzve, amelyek az iparosságot a legközvetlenebbül érintik s amelyek napi panaszaikat képezik már évek óta. A gazdag tárgysorozatban fel van véve egyebek közt: 1. az önálló vámterület; 2. az ipartestületek országos szövetezése; 3. az 1884. évi XVII. t.-cikk módosítása; 4. a házalás eltiltása; 5. a vásárügy szabályozása; 6. a fegyenczipar korlátozása; 7. az építő-ipar szabályozása; 8. a hitel és szövetkezeti ügyrendezése; 9. a közszállítások biztosítása a hazai kisipar részére; 10. a tisztességtelen verseny korlátozása; 11. az iparoktatás rendezése; 12. a munkaközvetítés általánosítása; 13. az iparpártolás terjesztése; 14. a betegsegélyezési ügynek rendezése; 15. a megrendelések gyűjtésének korlátozása; 16. a vásár-

napi munkaszünet módosítása; 17. külön kézműves kamarák felállítása; 18. védekezési módok megállapítása a rosz fizetők ellen stb stb. Mint látjuk, az ipartestületi országos gyűlésnek munkarendje elég gazdag a tartalmas tárgyakban és megérdemli, hogy a gyűlésről egyetlen ipartestület se hiányozzon. A szegedi ipartestület képviselőjében két derék iparostársunk: Lábdy Antal testületi másodelnök és Szakáll József előljárási tag vesz részt az országos ülésen; első az önálló vámterület, második a külön iparos kamara előadói tisztet teljesíteni. Meleg rokonszenvvel üdvözljük az országos ülést és sikerdus munkát kívánunk neki!

— **A debreczeni ipartestület** betegsegélyező pénztára alapszabályait a kereskedelemügyi m. kir. miniszter jóváhagyta. Hát a szegedi ipartestület 1700 tagja mikor szabadítja fel magát a kerületi betegsegélyező pénztár gyámkodása alól?

— **Közös köszörülő-műhely Szegeden.** A kereskedelmi miniszter egyik szegedi késes államsegély iránti folyamodása alkalmából értesíti a kamarát, hogy hajlandó volna egy, Szegeden a fa- és fémpari iskolával kapcsolatosan fölállítandó *közös köszörülő és késpréselő műhely berendezésére 10,000 koronát engedélyezni* és művezetőt adni, ha a város ingyen helyiséget épít. A leirat tudomásul vétele mellett megbizta a kamara elnökségét, hogy a tárgyalásokat a terv körösztülvitele érdekében a városi hatósággal és az érdekelt iparosokkal kezdje meg és eredményéről tegyen részletes jelentést. A szegedi késes-iparosok életrevalóságától és összetartásától függ, hogy hatóságunk támogatását kinyerve, az üdvös intézmény létrehozassék. Erre még visszatérünk.

— **A szegedi kereskedelmi és iparkamara** f. hó 11-én tartott ülésén elhatározta, hogy a kamara kebelében már ismételtlen kifejezésre jutott önálló vámterület mellett fölír és csatlakozik a debreczeni társkamara mozgalmaéhoz. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a szegedi ipartestület f. hó 10-én tartott előljárási ülésén hozott határozat folytán az összes szegedi társadalmi körök bevonásával f. hó 25-én nagy értekezletet tartott, melyben elhatározta, hogy az önálló vámterület és gazdasági függetlenségünk létrehozása érdekében népgyűlést hi egybe. Üdvözljük a testületet elhatározásáért.

— **A zentai ipartestület** azon kérelemmel fordul a szegedi ker. és iparkamarához, hogy a jövő évre tervezett gazdasági és iparkiallítás segélyezze és állami támogatást eszközöljön ki részére. A kamara közreműködésének készséges följajánlása mellett azt határozta, hogy előzetesen a tervezett kiállítás méreteiről és szükségleteiről szerez részletes tájékoztatást.

— **Egy szabászati tanfolyam** vette kezdetét a ceglédi ipartestület helyiségében. Eddig

már számos szabóiparos jelentkezett s vesz részt a tanfolyamban, ahol is a szabászati rajzolás minden nemét gyakorolják a tanfolyam vezetésével megbízott szaktanító vezetése mellett. Csak örülnünk lehet, hogy szabóiparosaink nem zárkóztak el a rájuk nézve hézagpótló tanfolyam elől, amelynek eredményét sikerrel használhatják majd fel iparáguk körében. Ily tanfolyamot többfelé kellene létesíteni.

— A „Veszprémvármegye“ című politikai lap egy cikket küldött be hozzánk, amely egy az ottani ipartestület és társadalmi körökön kívül álló idegen által közelebb megkísérlett, de az ipartestület közbelépésére meghiusult iparos népgyűlés történetét erős személyi vonatkozásokkal tárgyalja. Bár alig ítéhető el méltán az iparosok ügyeibe való hivatlan beavatkozás s bár az illető erősen rászolgált arra, amit az ottani köröktől kapott, a közleménynek lapunkban helyet nem adhattunk, egyszerűen csak jelezzük, hogy a veszprémi iparosok egy töredékét is egy *vándorszellem izgatta fel*. Csak sajnálni tudjuk, hogy Veszprém érdemes iparosai között is találkozunk néhány eltévedt elégedetlen, akik ámitóknak esnek áldozatul. Dicséretére válik az ipartestületnek, hogy közbelépésével megakadályozta ezen illetéktelen gyűlés megtartását. Vajha minden ipartestület higgadt megfontoltsággal, az ésszerűség parancsai szerint cselekednék és hivatása ily példás magaslátán állana.

— **Debreczeni ünnepek.** Debreczen városa kettős ünnepet ült az elmúlt héten. Halhatatlan apánk Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulóját és a debreczeni kereskedelmi és iparkamara által építtetett diszes hivatalhelyiségének felavatását. A neves és tiszteletreméltó vendégek sokasága lobogódisz közepette vonult be a városba, ahol fogadtatásukról kellően gondoskodtak. Ott voltak: *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter, *Wickenburg* Márk gróf államtitkár és *Hollán* Sándor miniszteri titkár kíséretében mint vendégek még: *Lánczy* Leo udv. tanácsos, a budapesti kamara elnöke, *Thék* Endre bpesti nagy iparos, az országos iparegyesület képviselőjében; *Kristyory* János Aradról, *Radányi* István Miskolczi, dr. *Szentpály* István miskolci kamarai titkár, *Deil* Jenő kassai kamarai titkár, dr. *Záray* Péter Pécsről, *Szakács* Péter M.-Vásárhelyről, *Szendrőy* Mór Győrről, *Jordán* János Pozsonyból, dr. *Marschall* Lajos Aradról, *Mága* János Temesvárról, *Kulinyi* Zsigmond Szegedről, *Huzella* Gyula Nagyváradról, *Kirchknopf* Frigyes Sopronból, dr. *Gámán* Kolozsvárról és még igen számosan az ország minden vidékéről és Debreczen környékéről. A vendégeket felülmulhatlan szívélyességgel fogadta Debreczen városa, kik az ott töltött idejüket hazánk ipara és kereskedelmének szánva, fárasztó munkájuk után lélekemelő szórakoztatásban részesültek a kamarai előljárók és a város előkelőségei részéről, kik élén a városnak vendégszerető polgármestere járult elől szép

peldával. Vajha a tanusított jó akarat s azonosok óhaj, melyek mindegyike, hazánk boldogulásáért megnyilvánult, mindenben megvalósulna.

— **Iparosok megtiszteltetése.** Torontál-megyének törökkanizsai Tisza-fürdőjében többek között a következő „Fürdő-szabályzat“ olvasható: *fürdőhetnek urak 1-3-ig, iparosok 3-5-ig.* Tehát az iparosok nem urak s akik az iparosok filléreinek hozzájárulásából urhatnámkodnak, *csak azok az urak!* Jól van ez így, mert iparosaink még mindig nem akarják átlátni annak a szükségét, hogy az összetartás kapcsa védheti meg őket eféle gyalázatosságtól.

— **Battonyán** az iparosok tüntetőleg elhagyták a Kossuth-ünnepély színhelyét, mert az ünnepélyt rendező-bizottság az ipartestületet nem hívta meg részvételre. Nem helyeselhető sem a rendezőség, sem az ipartestületnek ezen eljárása. Hibáztak mindketten. Az ipartestületet mellőzni, az ünnepélyt megsérteni nem lett volna szabad.

— **Felvilágosításul.** A „Magyar Munka Kisiparosok Lapja“ a lapnak fején azt mondja, hogy előfizetőinek 2000 korona összegű balesetbiztosítást nyújt. Hogy azonban miben áll ez a biztosítás, azt bővebben nem fejti ki, az csak a kötvényből látható. Hogy mennyire szilárd maga a fenti lap, a következőkben mutatjuk be: Több féléves előfizető, nem is egy fél, hanem negyedévre szóló kötvényt kapott, mely halál esetére 1000 koronát, **állandó** munkaképtelenség esetére szintén 1000 koronát kap. Tehát vagy *meg kell halni*, vagy *állandóan* nyomoréknak kell lenni, hogy *ezer* koronát, **nem pedig 2000** koronát kapjon valaki. A fentjelzett, ár tekintetében is felette drága lapnak, az iparosokat félrevezető irányára figyelmeztetni kötelességünknek tartottuk.

A munkaközvetítés rovatunkat jövő számunkban nyitjuk meg s kérjük az iparostársainkat, hogy amennyiben segédre van szükségük, azt velünk tudatni szíveskedjenek. Munkaközvetítést célzó közleményekért díj nem jár.

— **Szerbiába a következő cikkek szállíthatnak Magyarországból:** rudvas, vasgerendák, sodronyszeggek, közönséges és köszörrült öblös és tábla-üvegek.

— **Mezőgazdasági gépek Törökországban.** Karahison, Ouchoor és Eski-Chehirben a cséplőgép, kasza stb. bevitele növekvőben van. A gépek bevitelét és terjesztését a török kormány támogatja. Burgasban szintén növekedőben nagy a gazdasági gépek bevitele, itt azonban még csak most kezdik a szilárd alkotású gépeket használni, azért most még csak kisebb gépeket vásárolnak, az ekéknek, morzsoióknak és hármasekék van legnagyobb kelendőségük. A magyar gyártmányok terjedését gátolja a rak-tárak hiánya, mert a gazdálkodó szereti előbb látni amit vesz.

— **Tárczánk rovatában** gyakran fogunk foglalkozni az ipar terén érdemeket szerzett férfiak életrészeivel, hogy ezekből mintegy tanulva és példákat követve, minél többen iparkodjunk azok nyomdokába jutni.

— **Világkiállítás az újvilágban.** Szent-Lausbán 1904. évben világkiállítást rendeznek, amely oly óriási terjedelmű leendő, aminőről nekünk, a nagyzásokat nem ismerő embereknek, alig lehet fogalmunk. Részt vesznek e kiállításban, Amerika összes államain kívül: Francia-, Angol-, Német-, Olasz-, Oroszország, Japán, Kanada, Kína és Korea államok. Messze, nagyon messze van tőlünk s minket legfőleg csak mint nevezetesség fog érdekélni.

— **A zürichi kiviteli kiállítás.** A zürichi iparegylet vezetésével közelebb kiállítás lesz, melynek határidejét még nem tudjuk. Felhívjuk e kiállításra mindazon hazai cégek figyelmét, melyek kivitelre dolgoznak.

— **Új vasuti kapcsolót** talált fel egy varsói, mely egyszerű és olcsósága mellett nagy elterjedésnek fog örvendeni. A kísérletek beváltak.

— **Korfuba magyar élő méheket kaptárokban** és tenyész-baromfit keresnek. Ugyanott jó áron lehet értékesíteni a selyemhernyópetéket is.

— **Szmirna behozatali sonkaszükséglete** évente 200 métermázsára tehető, melynek szállításában hazánk első helyen áll, dacára, hogy a magyar áru 10—25%-al drágább, mert jó ize miatt nagyon kedvelik.

— **Késesipar Egyiptomban.** A késesipar Egyiptomban nem fedezi a szükségletet, azért Német-, Francia-, és Angolországnak nagy a bevitele oda különösen toll- és konyhakésekben, borotvában, ollóban, mely cikkekkel Magyarország egyáltalán nem vesz részt. Ez is egy iparág, amely nemcsak kivitelre nem termeltetik hazánkban, hanem sajnos, még a hazai szükségletet sem fedezi. Rengeteg külföldi áru öntlik be hozzánk késneműekben, pedig, mint a szegedi késesipar is bizonyítja, csinos kivitelű cikkek készülnek hazánkban.

— **Falapátok Törökországban.** Csak június hóban 10 ezer drb falapát szállított Konstantinápolyba. A lapátok Gabróvó környékén háziiparilag készültek, mely vidék egyik jelentékeny kereset-forrását a fából készült gazdasági eszközök előállítására képezi. Szolgáljon utmutatóul hazánk felsővidékeinek sorsát intéző köröknek!

— **Az ideai czirok-termés.** Indiában és más cziroktermő államokban rosszul sikerült, miért az árak sokat emelkedtek. Tudunkkal hazánk némely részén is foglalkoznak a cziroktermeléssel, azért érdekelheti e hírünk a termelőket. Ez is egy olyan hasznos ipartermék, amely megérdemelné gazdáink nagyobb figyelmét.

— **Iparostanonczok késedelmes beiratása.** Erzékeny pénzbüntetésnek teszik ki magukat iparosaink, hogy tanonczaiknak az iparos-tanoncziskolába való beiratásával egyre késedelmeznek. Az iskola igazgatójától vesszük a hirt, hogy a tanonczoknak alig negyedrésze van eddigelé beirva, amely körülményt nem tudunk eléggé elítélni. Felhívjuk iparostársainkat, hogy tanonczaikat a legsürgősebben irassák be, mert a késedelmezők — az ipartörvény rendelkezéseihez képest — 40—400 koronáig terjedő pénzbüntetéssel fognak sújtanai.

T. olvasóinkhoz!

Még meg sem indítottuk lapunkat s már is oly szép támogatást tapasztalunk *hazánk minden vidékéről*, hogy el nem mulaszthatjuk, a jó ügy nevében hálás köszönetünk nyilvánítását. Igen kérjük Önöket, ismertessék meg lapunk irányát és ennek a felebaráti szeretet *istápolását* *csélzó* hivatását a *legszelesebb körökben*, mivel lehetetlen, hogy mi innét a szerkesztőség székhelyéből, mindazokkal személyesen érintkezhessünk, akik *iparosaink érdekeinek előmozdításáért felbuzdulni képesek és hivatottak segédkezni nyújtani önként elvállalt felelősségterhes munkáinkhoz.*

Buzdítsák teltre a közömbösöket, lelkesítsék az ingadozókat és tartsanak össze, akik erőt és akaratot éreznek lelkükben, iparosaink érdekeit szolgálni és akik testtel-lelékkel igyekeznek az iparos nemzedéknek szentelni létüket és segíteni az *elszegényedett vagy elárcult iparos-gyermekek helyzetén.* Ne várjunk hálát és köszönetet a földiektől fáradozásainkért, *mert a legszebb hála és köszönet azon lelki megnyugrásunk, hogy az arra szorult felebarátainkon segítettünk vagy segíteni igyekeztünk.* Szeretjük hinni, hogy iparosainknak színe-java „A Mi Lapunk” zászlója alá sorakozik és *hű katonája lesz azon tábornak, mely a felebaráti szeretetet, a törvények tiszteletét és a polgárok, tehát mesterek és segédek közötti szép összetartozandóságot fogja hirdetni és istápolni.*

Feladatunk:

„A Mi Lapunk” egész tartalma *kizárólag a hazai és főleg a kisipart érdeklő ügyeket fogja szolgálni*, mire nézve bővebb tájékozást nyújt a lap beosztásának tervezete. Főtörekvésünk lesz a *szigorú tárgyilagosság*; igyekezni fogunk lehetőleg rövid, de annál tartalmasabb, tanulságosabb közleményeket nyújtani olvasóinknak.

„A Mi Lapunk” vezérelve leendő harczolni nemcsak a hazai kisiparosok érdekeiért, hanem igyekezni fog a munkaadók és munkások közötti jó viszonyt is istápolni, mindkét fél érdekeit egyenlő védelemben részesíteni; *kimutatni érdekeik közösségét.*

Az önálló vámterület szervezéseért, a rabipar szabályozásáért, az országos vásárok, vala-

mint a határt nem ismerő kontáripár rendezése-, korlátozása- és beszüntetéseért, a házalás eltörléséért fogunk sikra szállani érveléseinkkel.

„A Mi Lapunk“ beosztása a következő:

1. *Heti naptár.*

2. *Hivatalos rész.* Mint az ipartestületek hivatalos közlönye, közölni fogunk: az ipartestületek beléletét érintő közérdekű közleményeket, mozgalmakat és határozatokat, valamint a békéltető bizottságok által hozott s összeségünkre tanulságosabb határozatokat.

3. *Heti szemle.* E rovatban foglalkozunk majd az általános érdekű hazai és külföldi ipari mozgalmakkal, nevezetesen: az **önálló magyar vámterület létesítése**ért fogjuk latba vetni minden erőnket.

4. *Iparcikkek ismertetése.* E rovatban ismertetjük azon iparcikkeket, a melyekből nagy a hazai kereslet, de a melyeket részben vagy egészen jelenleg még a külföld fedez.

5. *1884. XVII. t.-cz.* Ezen rovatban foglalkozni fogunk a törvénynek szövezerinti közlése mellett nemcsak a miniszteri indokolásokkal, hanem tételenként reá fogunk mutatni a gyakorlatban észlelt hiányokra is és fölhívjuk az intéző köröknek figyelmét mindazon körülményekre, melyek a helyzeten javítani hivatják.

6. *Közérdekünk.* E rovatban közölni fogjuk azon elvi határozatokat, a melyek nézeteltérés tárgyát képezve, III-ad fokban hozatnak s azon miniszteri rendeleteket, melyek iparügyekre vonatkoznak.

7. *Szövetkezeti ügyek.* Utmutatóval, tanácsal óhajtunk hozzájárulni a szövetkezetek alakításához, hogy a kisipart károsító tőkével eredményesen versenyezhesünk.

8. *Iparpártolás a gyakorlatban* cím alatt ismerletni fogjuk a hazánkban fennálló iparpártolási szövetkezetek üdvös működését és szervezetét, de egyszersmint leplezetlenül föltárjuk a „hazai ipar-pártolás“ jeligeje alatt egyesek által *elkövetett visszaéléseket*, a melyek iparosainkat károsítják.

9. *Találmányok és szabadalmak.* Állandó rovatot vezetünk az iparérdekű találmányok és azok szabadalmairól s a mennyiben módunkban lesz, azokat ábrákkal fogjuk megismertetni.

10. *Vállalatok és árlejtések.* E rovatban kellő időben közölni fogjuk a hazai iparérdekű vállalatokat, azaz iparcikkekre vonatkozó pályázatok az ország minden vidékéről.

11. *Hírek* cím alatt közölni fogjuk a leginkább iparos-érdekekre vonatkozó, országra szóló eseményeket rövid kivonatban.

12. *Kérdések és feleletek.* E rovat az iparosokat érdeklő és azoktól hozzánk intézett kérdéseket és feleleteket fogja tárgyalni.

13. *Munkaközvetítés.* Állandó figyelemmel leszünk az iparos munkakereslet és kínálatra, mely czélből nemcsak az országos munkaközvetítő irodával, hanem az ország valamennyi ipar-

területével óhajtunk szakadatlan összeköttetést főtartani.

14. *Szerkesztői üzenetek.*

15. *Országos vásárok.* E rovatban nyilván tartjuk az összes hazai országos vásárokat kéthetenként előre.

16. *Beszerezési források.* E rovatban fogjuk közölni azon ajánlható hazai beszerzési forrásokat, a melyek az iparosokat érdeklik és kijelentjük, hogy ha az általunk ajánlott czégek bármelyike is szabálytalanságot követne el, úgy azt a velünk közlendő esetek nyomán igazolásra fogjuk fölhívni és az iparosságnak e téren is segédkezésére óhajtunk lenni.

17. *Tárcza.* E rovatban oly, az iparos életből merített tárczacikkeket fogunk közölni, a melyek alkalmasak az ifjabb iparos nemzedék önértetét, erkölcsi erejét nevelni, gyarapítani.

18. *Hirdetések.*

Ezekkel főbb vonásokban tájékoztuk iparos-társainkat úgy a lapunk szellemi iránya, mint tartalma iránt, most már tisztelt iparosainknak értelmeseb osztályán van a sor, *hogy ezen, terjedelemre és olcsóságára nézve is új uttörő vállalatot fölkarolják és megadják hozzá a kellő szellemi és anyagi támogatást.*

„A Mi Lapunk egész évi előfizetési díja csak 4 korona, mely csekély összeget a kiadóhivatalhoz Szege, Kárász-utca 7. sz. kérünk küldeni.

Figyelembe!

Lapunk mai számához egy bélyegzett levelezőlapot csatoltunk, melyet becses elhatározása szerint kitöltve lehetőleg postafordulattal postára adni kérünk, hogy a legközelebb nyomandó lappéldányszámot kellő időben megállapíthassuk!

Kiadóhivatal.

Vállalatok és árlejtések.

Az e rovatban közölt ajánlati versenyekről - melyek érdekelhetik gazdasággal is foglalkozó iparos, valamint kereskedő olvasóinkat is - bővebb felvilágosítással kézséggel szolgálunk, ha a kérdésekhez a megfelelő válasz-bélyeg van csatolva.

* * *

A m. kir. államvasutak igazgatóságához: 3000 mm. lenolaj kenőceze 1903. évi szükségletének biztosítására; továbbá 1903. évben esetleg 1905. év végéig szükséges terpentint olajok szállításának biztosítására; bánatpénz 5%. Határidő: 1-nek j. évi okt. 6, 2-nak okt. 10.

A cs. és kir. szab. déli vaspálya-társaság igazgatóságához: az 1903. év folyamán szükséges különféle műszaki anyagok; továbbá körülbelül 305 m³ puhafa és 216 m³ keményfa. esetleg az

1903., 1904. és 1905. években szükségelt 999 m³ puhafa és 665 m³ keményfa pallók és deszkák szállításának biztosítására; bánatpénz 5%, végül különféle vasárak szállításának biztosítására. Határidő: 1902. okt. 10.

A budapesti kir. orsz. gyűjtőfogház igazgatóságához: az 1903. évi házi és iparüzleti szükségletére 2200 kg. egyenként 23—26 kg.-os tereztalp, 300 kg. vékony talpbélés, 600 kg. 5—6¹/₂ kg.-os tehénbőr és 120 kg. fehér szárbelés birkabőr (szattyán) szállításának biztosítására; bánatpénz 5%. Határidő: *folgó évi okt. 6.*

Pozsony város mérnöki hivatalához: a Váraljai révparton, Bathyányi Lajos parton és Justi soron építendő partvédőfal betonmunkáinak biztosítására; bánatpénz 4000 korona. Határidő: 1902. okt. 8.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőséghez: az ezen üzletvezetőség vonalain teljesítendő pályavárosi teendők ellátásának biztosítására; bánatpénz 400 kor. Határidő: 1902. okt. 14.

A győri kir. itélőtábla segédhivatali igazgatójához: a győri kir. itélőtábla és a győri kir. főügyészség részére 1903. évre szükségelt irodai szerek szállításának biztosítására; bánatpénz 30 korona. Határidő: 1902. okt. 16.

Országos vásárok.

október 1—15-ig.

- 1-én: Gödöllő, Kaál (Maros-Tordam.), Komódi, Moravicza, Nagysajó, Paulis, Predmár (Trencsénm.)
- 2-án: Jász-kara-Jenő, Pöstyén, Silingyia (Aradm.), Torzsa, Vázány (Aradm.)
- 3-án: Alsó-Jára, Böződ, Bükösd (Baranyam.), Ó-Falu (Szepesm.), Sajó (Gömörm.), Tiszafüred, Török-Becse.
- 4-én: Bajmóc (Nyitram.), Bécz (Somogym.), Bogdány, Borsá (Kolozs.), Bő, Batka, Tiszadob, Kis-Kun-Félegyháza, Forró, Gyanafalva, Jászberény, Késmárton, Losonczbugár (Nógradm.), Marosludas, Miske, Ónod, Oroszlámos, Török-Szt.-Miklós, Őrnisa (Zalam.), Zala (Somogym.), Zólyomlipese.
- 5-én: Kinizs, Pilis (Pestm.)
- 6-án: Berzáska (Szörénym.), Kernyája (Bácsm.), Kokova, Letenye (Zalam.), Mád (Zemplénm.), Mezőberény, Radna (Ó-Német), Törösvár.
- 7-én: Apatin (Bácsm.), Csanád, Eperjes, Gerend, Mágocs (Baranyam.)
- 8-án: Alhó (Vasm.), Battyánfalva (Vasmegeye), Polonka, Rakicsán (Vasm.)
- 9-én: Báté, Berettyó-Ujfalu, Csőgle (Veszp.-m.), Czege, Zúrány (Mosonm.)
- 10-én: Alparét, Antalfalva, Csik-Szt.-Domokos, Felső-Szállaspatak, (Jász-Nagy-Kun-Szolnokm.), Maros-Illye, Mezőcsát, Sárosnagypatak, Zubó.
- 11-én: Alsó-Arpás (Sopronm.) Dolova, Egerád, Jaszenova (Temesm.), Kis-Zombor (Torontálm.), Vermes.
- 12-én: Avas-Ujváros, Girált, Gyéres, Maklár (Hevesm.), Nagy-Becskerek.
- 13-án: Becsehely (Zalam.), Csáktornya, Mikeszásza, Oroszvár (Mosonm.), Petrózsény (Hunyadmegye), Rajka (Mosonm.)
- 14-én: Tornaalja.

Szerkesztői üzenetek.

„Egy a csehvilágból“ Szegeden. Névtelen levelekre nem felelünk. Ha van valaki nek a közügyet érdeklő közlendője, az bátran aláírhatja levelét s nyugodt lehet mindenki örízni a titkot. Ha megnevezi magát, úgy az 1700 db zászlószög szállítására vonatkozó megjegyzéseit szó tárgyává tesszük — különben nem! — *Cs. Imre czipész Szabadszállás.* Nyugodjék meg abban és örüljön, hogy az a híres ur csak 2 K. 50 fillér erejéig csapta be őnt, mert vannak bizony olyanok is, akik nagyobb összegekben estek áldozatul a szélhámos vigécsnek. — Küldje be nekünk iratait, majd eljuttatjuk azokat oda, a hová valók: a *bűnfenyítő bírósághoz.* — *Kürti Iván Pécs.* Nincs róla tudomásunk; köszönjük szíves figyelmét; — *Császár János Budapesten.* Ajánlatát tanulmányozni s ha csak lehet, követni fogjuk tanácsát. Igazán örvendünk, hogy a mi lapunk iránt érdeklődik, s reméljük, hogy felbuzdulása állandó marad. — *B. Gy. Heves.* Miért volna lehetetlen, hogy egy malomban alkalmazott gépész-lakatos az egyéves önkéntes jogosultságot megszerezze? bizonyára megfektelt mindazon kellékeknek, melyeket a katonai szabály előír. Aki mint vet, úgy arat s bizonyára tanult is a dicsőretet érdemlő iparosifju, ha most októberben mint egyéves szolgálja a hazát. — *Gara István Miskolcz.* Ejnye, ejnye, de kíváncsi ön, pedig a tulajdonság nem szép tulajdonság a férfnál. — *Hammer Mátyás Hidegkút.* Külön is feleltünk soraira, azt azonban elfeledtük megírni, hogy amennyiben a jövőben is igénybe veszi szolgáltatunkat, melyel közügyekben mindég legnagyobb készséggel állunk rendelkezésére — legalább válaszbélyeget is küldjön levelében, mert hát még sem kívánható, hogy fáradságunk mellett készíadásokkal terheljük meg amúgy is tetemes költ.égeinket. — *Rajner Sándor Vinga.* A munkaközvetítés egyike a legfontosabb feladatainknak, de még nem vagyunk azon helyzetben, hogy ohajának megfelelhessünk. Ha nem lesz késő, forduljon, október közepén újlag szerkesztőségünkhöz. — *Madár András Cs.-A-a.* Ha az ön által készített hordó-csáp igazán oly nagyszerű, mint a hogy azt lefesi, ne árulgassa azt a piacon, hanem vegyen rá szabadalmat és ha megkapta, értékesítse azt valamely töképezés vagy jómódu szaktárs útján. Ha nem sajnálja a költség t. küldjön egy „Király-csapat“ szerkesztőségünkhöz, szívesen leszünk segedelmére. — *Tarnék Imre Kassa.* Habár a törvény a tanonczot gazdájának atyai hatalma alá rendeli, a tanonczot folyton szidalmazni és ütlegetni nemcsak nem nemes jellemvonás, sőt törvénybe ütköző cselekedet is. Ha a tanonczral nincsen megelégedve, adja elő az iparhatóságnál panaszát, mely esetleg a tanonczviszonyt megszüntetheti. Ha el megyen a fiú öntől, a bizonyítványának kiadását tőle meg nem tagadhatja. — *Metko Bertalan Budapest.* B. soraira csak akkor fogunk visszatérni, ha az azokban érintett „most éppen nyomda alatt vannak“ alapszabályok egy példányát megkapjuk, hogy azokhoz szólhassunk; csodáljuk, hogy a *régen szentesített* alapszabályokat csak most adhatták „nyomda alá“ — *Gedeon János Arad.* Sajnálom, hogy nem tehettem ismételt tiszteletemet. Üdvözlettel. — *Alk János* ipartestületi elnök *Nagy-Szentmiklós.* Várjuk a fejleményeket. — *Lélek István* ipartestületi elnök *Makó.* Mikor lesz szerencsénk? Várjuk. — *B. K. helyben.* Meg leszünk mi a „Sz. H.“ jóindulata nélkül is. — *Sz. P. helyben.* Bizon nem szép eljárás — de nem tartozik lapunk keretébe. — *K. J. helyben.* Furcsa kérdés! Tessék csak lapunk fején olvasni: „Kiadóhivatal: Braun János úrnál Szeged, Kárász-utca 7.“ és megtalálja a feleletet kérdésére, amennyiben az előfizetési díj felvételére *csakis ő van feljogosítva,* illetve csakis az ő nyugtája ellen tessék fizetni. —

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított
1847.

Brausweller Janos
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műóras, főtalálója
a remontoir ingaóráknak
stb. stb.

**ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

KISS D. ÉS PÁRSA UTÓDAI
SZEGED.

Női divatárú-üzlet.
FÉRFI SZABÓSÁG.
KÉSZ, NŐI FELÖLTŐK.
PÁRISI UJDONSÁGOK.

25-18-2
Dús választék:

NŐI RUHA-KELMÉK,
SELYEM- és BÉLÉSÁRÚKBAN.

Bizományi raktár:

EREDETI PÁRISI MODELLEK,
NŐI KALAPOKBÓL.

45-8-2

Czement, mész, gipsz, cementlapok,
kátránytermékek,
aszfalt elszigetelő lemezek,
stukator-nád stb.
építési anyagok
nagyban és kicsinyben
Klein Adolfnál
SZEGED,
Mérei-utca 6., Feketesas-utca 22.
Homlokzati köpor vagononkint.

Glöckner József
az Alföld egyedüli legjobban berendezett
VEGYI TISZTÍTÓ és
MŰFESTO-GYÁRA
férfi, női és gyermekruhák, végárak és
csipkefűggönyök számára.

Főüzletek SZEGEDEN:
Iskola-utca 27-28. saját ház.
. . . Kárász-utczán a Profétának átal.
Bástya-utca a Stefániával szembe.

Fióküzletek:
Temesvár: belváros Jenő herceg-utca.
Ujvidék: Futaki-utca.
Szentes: Kossuth-utca.
Vegyi tisztító-telep: Szegeden, a Kálvária-uton.
32-5-2

Hegedüs Béla
felsővárosi temetkezési vállalata.

Temetkezéseket a legolcsóbb
árban elvállal

Hegedüs Béla
4-8-2 Szeged, Szent-György-tér 1. sz.

Budapesti férfi- és gyermekruha-raktár
Szegeden, Széchenyi-tér
(Prosznitz-ház, zöldség-piac).

Jó és olcsó bevásárlási forrás.
Tisztelettel
85-2-2 **Krausz Dávid.**

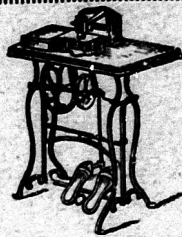
„Mercur”
gyújtó

„Mercur”
gyújtó

forgalomból 3%
az elaggott és munkaképtelen kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak
részére építendő „Baross” menhely javára.

!! Követelni mindenütt !!

8-8-2

VARRÓGÉPEK

legjobb és legerősebb,
családi és ipari célokra

kaphatók **DÉRY EDE** varrógépraktárában

8-2-2

Szeged, a postaépülettel szemben csekély havi törlesztésre 5 évi jótállás mellett.

Gyenes Pál

agyagkályhakészítő Szegeden.

Raktáron tart nagy választékban

saját készítményű kályhakat

mindenféle színben. 18-8-2

Elvállal újbóli rakásokat és javításokat.

Vidéki megkeresésre készséggel válaszol.

PARAL PÁL

hentesárú- és húskülönlegességek üzlete

Szegeden, Kelemen-utca,

az „Európa-Szálloda” átellenében. Telefon 128. sz.

Vegyes feválogottak nagy választékban.

Valódi **kassai, prágai** és **szegedi sonkák** dús raktára.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 7-8-2

BRAUN JÁNOS

első a. földi hangszerkészítő és látszerészeti üzlete

Kárász-utca 7. → **SZEGEDEN.** ← Kárász-utca 7.

Ajánlja a legjobb minőségű, saját készítésű

89-18-2

FÚVÓ- és VONÓ-HANGSZEREIT

és ezek alkatrészeit, mint: legfinomabb olasz és német bélhúrokat, vonókat stb. Dús raktárt tart mindennemű hegedűk, gordonkák, gitárok, czipiterák, nagybőgők, tamburák, cimbalmok, sipolák, (clarinetok), fuvalák, okarinák, harmonikák és különféle hangszerek, mindenféle rézfúvók és zenélő automatákból.

Nagy választék orrosipetők, szemüvegek, táv- és látóüvegek, eszék-, hő- és légsúlymérők-, vízmértékek- és rajzeszközökben.

Egyedüli készítője a megdöbbentő rugékonny acélszemüvegeknek.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

← Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. →

Ha őrül a haja vagy szakáll, használja a

FRANKL-féle HAJIFJÍTÓ-t

A haját nem festi, hanem annak fiatal eredeti színét adja vissza. Utasítás mellékelve. 1 kis adag 1 kor. Nagy adag 2 korona.

Kaphatók egyedül a készítőnél: **Frankl Antal** gyógyszerüzletében Szegeden, Felsőváros, Szent-György-tér.

5-2-2

1000 és 1000 nő által dicsérve lesz a

Frankl-féle Serail-Arczcrème

Pár nap alatt eltünteti szeplőt, pattanást, májfoltot s más arczisztatlanságot.

Egy tégely crém ára 1 kor. Serailcrém szappan darabja 70 fillér.

Róssa Mihály

mérlegkészítő

Szegeden, Párisi-körút 44. sz. alatt.

Elvállal minden e szakmába vágó munkák készítését és javítását a legutányosabb árakért, a legszebb kivitelben.

10-2-2

Uj mérlegek!

ELSŐ SZEGEDI HARISNYAKÖTŐGYÁR.

Babós Elek

kötszővő-gyára Szegeden.

Nagy raktár

minden e szakmába vágó cikkekben.

Egyedüli beszerzési forrás saját készítésű egész vékony kötött harisnyákban.

Elvállal fejeléseket, még a vékony szövötteket is, 25-50 krig.

Az őszi idényre!

Férfi-öltönyök	7	frttól feljebb.
Felöltők	8	" "
Ulster	12	" "
Paletot	9	" "

Téli kabátok	6	frttól feljebb.
Gyermek-öltöny	3	" "
Iskola-öltöny	5	" "
Ptú-felöltők	6	" "

Férfi- és gyermek-nadrágok mindenféle árban

kaphatók **FÖLDES IZSÓ-nál** Szegeden,

Kelemen-utca, az „Európa“-szálló átellenében.

Külön osztály mérték utáni rendelésekhez.

Vidékre árjegyzék ingyen és bérmentve.

Pálfy Testvérek

vasöntöde és gépgyára

Szegeden, Kálvária-utca.

Gyárt: 1-8-2

Borsajtókat.

Felvonó darut.

ELVÁLLAL:

Gépjavításokat, új gépek és géprészek, vasöntvények készítését. Szij- és fogaskerekek, tengők, csapágyak, gőzmalom-, téglagyár- és kendergyár berendezéseket.

Saját gyártmányu
PAPLANOK, MATRACZOK,
 valamint szőnyegek, függönyök, vas-
 bútorok és gyermek-kocsik legdísze-
 sebb kivitelig, gyári árban kaphatók
özv. Reiser Fülöpné-nél
 Szegeden. 6-5-2

Krausz Ármin
 táncztanító
 Szegeden, Feketesas-utca 11. szám
 új tanfolyamot kezd:
1902. évi szeptember hó 15-én
 újonnan átalakított termében.
 Bővebbet ugyanott. 15-1-2

Staffner S.
 művésnök- és ruggyanta bélyegző-készítő
Szegeden,
 Oroszlán- és Kárász-utczákban.

Ajánlja ár- és kivitelben versenyképes ipar-
 telepét az igen t. iparos-társainak, ipartestüle-
 teknek, társulatoknak, egyleteknek, kereske-
 dőknek és mindenkinek legmelegebben. Készít:
 mindennemű pecsétnyomókat, ruggyantabélyeg-
 zőket és hordó-pecsétnyomókat; monogrammo-
 kat arany, ezüst vagy ércben. Zászló-szegeket
 a leggyorsabbaktól a legdíszebb kivitelben,
 vésett vagy öntött czimtblákokat, kelet-bélyegző-
 ket, sablonokat s minden e szakba vágó egyéb
 czikket a legjutányosabb áron s legjobb kivi-
 telben a lehető leggyorsabban.
 Vidéki megrendelések pontosan
 eszközöltetnek. 55-10-1

KUNITZER JENŐ
 ortopäd és különlegességi cipész-üzlete
SZEGEDEN, Kossuth Lajos-sugárút,
 szemben a tűzoltó-laktanyával.

Kitűnő munkámmal a legkényesebb igénye-
 ket is legjobban kielégitem; beteg lábaknál
 felette gondot fordítok és a legnagyobb kompli-
 kációknak is legjobban megfelelek.
 Gyors, pontos, gondos és olcsó munkát
 igorve, kérem becses parancsait. 54-1-1

Ügynökök 52-3-2
 magas jutalékkal felvétetnek.
 Képes lap- és papírneműraktár.
WEISZ ARNOLD,
 Budapest, VII., Dob-utca 84. sz. a.

Koch Béla Szeged
 épületfa- és asztalos-árúk raktára
 Kossuth Lajos-sugárút 22. sz.
 Ajánlja kellő figyelemmel osztályo-
 zott **I. rendű fenyő- és keményfa**
asztalos-árúit a n. é. faiparosok b.
 figyelmébe, u. m.: szurkos- és veres-
 fenyőfa, gőzölt és gőzletlen bükk-,
 jávör-, tölgy-, hárs- és kőrisfa minden
 vastagsági méretben a legjutányosabb
 árak mellett helyben vasut- vagy gőz-
 hajó-állomáshoz **bérmertve szállítva.**
Nagy raktár belföldi és porosz szalon
 községekben, valamint kiváló minőségű
 légszesz-pírszénből, cement- és mész-
 eladás **kicsinyben és nagyban.** 11-3-2

Bokor Izsó
 ékszerész Szegeden, Kelemen-utca 7. szám.
 Ajánlja raktárát mindennemű **arany-,**
ezüst-, ékszerárú és órákban. —
 Vesz és becsérél régi aranyat, ezüstöt és
 ékszereket a legmagasabb árak mellett.
 Saját műhelyemben javítások a legjutá-
 nyosabban, pontosan és gyorsan eszkö-
 zöltetnek. 34-3-2

Nagy Pál
 szobafestő, mázoló és czimfestő
 Szegeden,
 Tisza Lajos-körút és Korona-utca sarok.
 Elvállal minden e szakmába vágó
 munkákat, u. m.:
szobafestést, mázolást,
czég- és czimer-festést, családi
czimereket, épületek, kastélyok
és templomok festését és ara-
nyozását.
 a mai kor igényeinek teljesen
 megfelelőleg. 33-3-2

„Viola“-Crème
 (fehér v. rózsaszinben)
 használata mellett
 májfoltok,
 szeplők és pörsenések
 néhány nap múlva eltűnnek.
 Egyedüli készítője:
Gerle Jenő
 gyógyszerértára
 a „Kigyóhoz“
 Szegeden, 21-31-2
 Klauzál-tér, Kiss D.-féle ház.

Első erdélyi görléczgyár
WEINRICH FRIGYES, SZÁSZ-RÉGEN.
 Olesó áron ajánlja gőzölt és jól kiszá-
 ritott fából tetszetős alakban, tisztán ké-
 szített **görléczzeit** minden faiparosnak.
 — Ingyen képes árjegyzéket küld. —
 Diófát magas áron vesz. — A gyár na-
 gyobbítása végett egy még jó karban lévő
 12 lóerejű Hoffmeister-fele gőzmotor és egy
 egész új injektor olesón eladó, vagy egy
 25—30 lóerejű félstabil gőzgéppel csele-
 relendő. 22-13-2

Rápolti, Kun és Tóth
 műszövék,
 valódi lenárúk, finom kamuka asztal-
 neműek, jaquard-mintás és
 nyüstös-árúk s a székely házi szö-
 vött cikkek készítői
Székely-Udvarhelyen.
 Alföldi képviselete:
BABÓS ELEK kötszövénel
 Szegeden. 23-18-2

Traub B. és Társa, Szegeden
 ajánlja korszerűen és gözerőre berendezett
könyvnyomdáját, ♦ ♦ ♦ ♦ ♦
♦ ♦ könyvnyomdai műintézet és díszkönyvkötészetét
 minden e szakba vágó munkák, u. m.: ipartestületi vagy egyesületi alap-
 szabályok, meghívók és egyéb szükségleti nyomtatványok; részvények, betét-
 könyvek; levélpapírok, számlák és levélborítékok minden alak és minőségben,
 árjegyzékek, czimkártyák és névjegyek szállítására. **Munka- és iparostanoncz-**
iskolai ellenőrzési könyvek, valamint **tanonczszerződés** és **tanoncz-**
bizonyítványok, költségjegyzékek és egyéb kezelési nyomtatványokból nagy
 raktárt tartunk és azokat kitűnő kivitelben, a megrendelések beérkeztekor
 azonnal, a legolcsóbb áron szállítjuk. — Kivanatra minták és árakkal
 készségesen szolgálunk. — Kérjük szükség esetén czégünkhez fordulni.
 16-3-2 Tisztelettel **Traub B. és Társa, Szeged.**

Nyomatott Traub B. és Társa könyv- és könyvnyomdájában Szegeden.

Felvilágosítások a „Magyar munka — Kisiparosok Lapja”-ban

megjelent iparosok és testületek sértésére.

Iparhienák.

Bemutakozás „A” aláírással a „Magyar munka Kisiparosok Lapja” című nyomtatványban fenti cím alatt történt támadásokra.

Fellette sajnálom, hogy a szerkesztőbizottság megtagadta azon óhajomat, hogy a fenti közleményre úgy lelkem mélyéből, szívem sugallata szerint felelhessek, indokolván ezt azzal, elvégre részemről is elfogadott érveléssel, hogy lapunkból a személyes-ügyek meghurcolása elvileg kizárható, amihez mindig ragaszkodni fogunk, de még azért is, mivel afele szennyvel foglalkozni méltóságán alólinak tartja.

Ha méltatom és tisztelem is a t. bizottságnak ezen általam is nagybecsült elvi álláspontját, *részemről* nem hagyhatom szó nélkül a förmérvényt, mert az ügyekben avatatlank könnyen félremagyarázhatnak az esetet, amennyiben mi „A Mi Lapunk” élén új emberek vagyunk és őszinte, a közügyek érdekében eddig s ezután is kifejtteni óhajtott tevékenységünkről tanúságot még nem szolgáltathattunk.

En tehát bonczkés alá veszem az „Iparhienák” című közleményt azon megjegyzéssel, hogy felvilágosításaim egyebekre is kiterjedtek volna, ha nem éreznék teljes bizodalmat azon *bi-szottság* iránt, melynek határozatait tisztelettel és meg-tartani mi mindnyájan feladatunknak ismerjük.

Tehát a tisztelt — „A” elégedjek meg ennyivel: Hogy irt-e már cikkében „iparhienákról” vagy nem, nem tudjuk, de nem is törődünk azzal, annyit azonban mondhatunk, hogy már egy-maga, cikkének felirata arról tanuskodik, hogy ha létezik az iparirodalom terén széles hazánkban valaki, csak egyetlen egy lélek is, úgy **egyedül** Őn az iparhiena, de ennél is több — egy valóságos **szélhámos**, az iparos-osztályt ámitó **iparlovag**.

Ugy-e bár, ez több, mint amit Őn mondott, érthetőbb is, **de meg való is**. Nem *szószátyár-ság*, mint amit Őn 16 évi iskolázásával legjobb-ban elsajátított, kell az iparosságnak, hanem igaz barát, test a mi testünkből, vér a mi vérünkből, amivel *ön nem rendelkezik* s ha mondja is, hogy iparosnak fia, nem hiszszük, mert nem mondja egyuttal azt is, hogy édes atyját hogy hívták, miféle iparos volt, jóllehet a budapesti vagy más handlé-ipartársulatnak volt csak tagja, mert különben nem lehetne annyira kíméletlen a *késmu*-iparosokkal szemben, hogy őket: rongyos tákolmányáért, szédelő igéreteiért megszorolja, amennyiben tudnia kellene, hogy a *késmüves*, a *kisiparos* véres verejtékével keresi meg mindennapi kenyerét, józanul és önfeláldozólag dolgozik, csak-hogy a tisztességes megélhetést biztosíthassa családjának és nem futja ki keresményéből, hogy holmi kétes életű asphalbtetvények gazságait is-tápolja. — Ha tényleg kisiparosnak fia volna is, azzal még érdemet nem szerzett ahhoz, hogy mint semmit sem végzett „végzett”: iparapostol-nak tolja fel magát és izgassa iparosainkat a fenálló rend és tisztas elemek ellen! Miért nem mondja meg, mi volt, hogy hívták és hol lakott atyja? Mi volt a becsületes kenyérkeresete? Mert míg egyrészt port hint iparosságunknak szeméi közé, másrészt szegelyni látszik apjának azon keresetmódját, amelylyel ő Őnt fölnevelte!

Azt írja Őn:
„A kik tudnak gondolkodni és figyelemmel kísérték e lap után folytatott, a kisipar terén eddigi három éves munkámat, befogják látni, hogy az a harc, melybe belemertem, erősebb, mint a hol szuronyok fogadják az embert.”

Na már ennél szemenszedettebb gazságot igazán nem hallottunk. Hát azt hiszi Őn, hogy a gondolkodó iparosság igazán oly bottalutótt, hogy ezen álcásságát megvetéssel nem illetté. Azt állítja, hogy boldogító lapja 3 éve „munkál-kodik” és mivel **havonta kétszer jelenik meg**, tehát már **72-szer kellett volna megjelennie**. Csak egy „nemzetközi” képes ilyen állításokra, *mert lapja szept. 15-én csak 28-szor látott napfényt*, tehát legjobb esetben 14 hónap, nem pedig 3 év óta működik; vagy talán, amidőn a nyomdász nem akarta pénz nélkül kinyomni az iparosságot boldogító lapját — szünetelt és átugrott néhány számot? Ugy-e bár, jellemzetes, hogy az a vidéki, Őn szerint „ostoba” iparos is reájött turpisságára! S aztán, nem volna kegyes megmagyarázni azon különös körülményt, hogy lapja rövid pár hónap alatt (mióta a lapot mi ösmerjük) *már a harmadik* nyomdában készül. Bizonyára azok a gaz nyomdászok a hibásak, hogy nem akarják Őnek becsületes (?) szándékait diadalra juttatni.

Lassabban egy kissé a „becsületnek” hangoztatásával és hogy „egy hajszálnyit sem enged ebből”, azt csak annak tulajdonítjuk, hogy talán már nines miből engednie!

Miért tért ki Őn az „Országos Szövetkezes”-re tett megjegyzéseink elől, *mintha szóban sem forgott volna az?* Miért hallgat bölcsen a mi „Felvilágo-sítás” című közleményünkről? Ugy cselekszik, mint a tolvaj, ki futva kiált: *fogjátok meg*, nehogy felismerjék benne a tettest! Őn inti az iparosokat, holott Őn a *legveszedelmesebb ellen-sége az iparosoknak*.

Osztjuk nézetét, hogy:
„A kisipar élvének magasztossága meg-követeli, hogy az ellene orvul támadók pusztul-janak. *Mert itt nem személyek, hanem elveknek diadaláról van szó.*”

De jaj de szánalomra méltó az az iparos, aki onben véli fellelni jóakaróját, mert Őn csak *személyek után pályázik* és nem nézi, hogy ki az, aki fizet, hanem csak fizessen, hogy így valódi elvét — *semmittevésben minél urasabban megélni* — diadalra juttathassa.

Ezek után mi is áttérünk a trumviratusokra. Felülmulhatlan arcátlanúság, aljas rágalom, piszkos kenyérrigység és klasszifikálhatlan jellem-telenség kell ahhoz, hogy egy tiszteletben meg-őszült férfiról, aki nyugalomba vonult, azt állítja, hogy: *Lábdy bukott szappangyáros*. Hogy kicsoda Lábdy, elmondják a következő felvilágo-sító tisztségek, melyekkel Lábdy ur rendelkezik. Lábdy Antal ur ugyanis:

díszelnöke a „szegedi huszárok és sertészilalók egyesületének”; a „szegedi polgári dalárdának”; *tiszteletbeli elnöke* a szegedi jótékonyági egy-letnek”.

elnöke a „szegedi háztulajdonosok egyesületé”-nek, *másodelnöke* a „szegedi ipartestületé”-nek, a „mag-yar iparpártoló egyesületé”-nek, a „keresk-ifjak betegsegélyező egyleté”-nek.

igazgatója a „pusztaszeri Árpádegyesületé”-nek, *bizottsági tagja*: Szeged város köztörvényható-ságának, kereskedelmi és iparkamarának és tanonciskolának, az állami fa- és fémipar-iskolának; a kereskedelmi iskolának, a fogadalmi templomépítő kiküldöttségének stb. stb.

Lábdy ur születének 36 évi fennállása után visszavonult, amit mi is igen sajnálunk, mert talán sikerült volna nekie vegyileg egy olyan szappant előállítani, amely még az őn piszkokját is lemoshatta volna, így azonban a bíróságra kell bízunk, hogy rágalmazásáért kivége a részét.

Babos ur pedig, aki már 30 év óta fog-lalkozik a kötszövészettel s e téren hazánkban uttörő, melyet ügyessége és szilárd becsületessége folytán annyira fejleszthetett, hogy csak a tő-nyeket írja, ha azt mondja, hogy gyáros s a testü-letben viselt jegyzőséget is épen ipara fejlettsége miatt volt kénytelen elhagyni; különben arról, hogy nem házi-iparilag űzi, éppen Őn győződhetett meg. Abban, hogy valaki gyáros, gáncsolni valót csak az talál, aki ellenségeskedés és egyenletlenségek szításával igyekszik *jót* tenni iparosainkkal. De mindenesetre jogosultabban irhat egy *gyáros iparérdekekről*, mint egy olyan vérszopó, aki nem is iparos, nem is kereskedő, nem is tudós, nem is végzett, tehát semmi, *vagy — naplopó*.

Hogy honnan vette Őn azon állítását, hogy Babos a mostani jegyző állására áhitozik, nem is érthetjük, mert ez állásra, noha iparostársai többször jelölték, sohasem pályázott.

A triumviratus*) harmadik tagja — szemé-lyemről lévén szó — nem érdemesitem Őnt válaszra, mert rólam aktát beszélnek, melyek közül néhányat kivonatban ismertetek meg:

Hertelendy József Torontál-vármegye fő-ispánja: 1889. évi június 16.

„Rendezett iparkiallításával dicsőséget szer-zett Torontálvármegye iparosainak; kívánom, hogy fáradozásai gyümölcsözők legyenek.”

Nagy-Szt.-Miklós községe: 1895. január 3. 12. sz. a. „18 évi itt tartozkodási ideje alatt a közügyekben fáradozhatlan tevékenységet fejtett ki.”

Temesvári keresk. és iparkamara titkári hivatala: „Lekötelező reánk nézve, hogy kerü-letünk iparügyei iránt ma is érdeklődéssel viiseltezik. stb. stb.

A következő szavaira: „Azt hiszem, hogy a bukott szappangyár is magyaráz valamit.” Csak azt mondom, hogy az nem jelent egyebet, mint egy agyafurt ember rémszüleményének látományát.

Babos ur nem tör Bozsó ur ellen, legyen nyugodt Bozsó ur, ez eszéágában sincs.

Babos urnak megígértett az államsegély *saját kérése nélkül*, de ő azt nem vette és nem veszi igénybe, mivel vállalatát nem akarja nagyobbitani, így is megleti ő tisztességes kenyé-rét jó munkájával.

A árucárnok szövözetekre vonatkozólag, annak jelenlegi állását nem ismerem, erre vissz-térünk de annyit mondhatok, hogy még nem hallottam senkitől, hogy akár Lábdy ur, akár Babos ur holmi „igazgató” vagy „titkár” akart volna lenni; de ha így állana is az ügy, kér-dem: mi köze Őnek ahhoz, vagy talán csak Őnek lévén szabadalma ahhoz, hogy az isme-retlen, de nagyhangzú és általam már érdeme szerint méltott „Kisiparosok országos szövete-sége” „*ügyrezető titkára*” lehessen? Miért nem fe-lelt cikkemre, hogy miből áll, mit akar, kik a létesítő ezen intézménynek? Vagy talán elég-nek találja, ha összegyűjti e hangzatos czim alá hazánkknak összes korlátoltjait?

Jaj de kegyes kelmed! Igazán nagy báto-rság kell ahhoz, hogy nyiltan megírja, miszerint Babos ur is előfizetője az Őn érdemes lapjának; de én őt szívből sajnálnám a kidobott pénzéért, ha Babos ur nem tartoznék a jobb módúak közé és okosan cselekedett őn, hogy becsapta őt is, mint a többieket — legalább majd óvatosa-k lesznek a jövőben.

A harmadik „nagybecsü személyiség” élete egy nyilt tükör — nem egy „urhalnám hiva-

*) Háromtagu kormányzóság, hatalom.

talnok” — de biztos existenciájú férfi, ki ko-rára nézve atyja lehetne, de áldja Istenét, hogy még rokonságban sincs egyetlen egy oly „vég-zett” deákkal sem, mint aminőnek Őn magát bemutatja s hogy ő a kisiparosok érdekében többet tett egy hónap alatt, mint Őn egész ele-tén át, arról fenti okmányokkal szolgált tanu-sággal.

Jó lesz, ha visszaadja bizonyítványait azok-nak, akik azokat kiadták. Őn még olvasni sem tud, ha pedig tud és a nyomott betűket is másra magyarázza, akkor egy *haszontalan pimass*.

Mi sehol sem beszélünk szövözetekről, hanem szövetségről; mi sehol sem kértünk 24 koronát, hogy abból a lap és annak szerkesztője fizetve lehessen! Tehát olvassa a felhívást és ne hazudjon szándékosan. Azon kíváncsiságát, hogy kinek szántuk a nevelő-intézetet, megfélelve találja a felhívásunkban, amit azonban azzal pótolunk, hogy mentse meg az Isten a majdani intézetet attól hogy önfajtájú emberek kerüljenek onnét ki.

Nem tartunk tőle, hogy heezzeleéseinek az ipartestületeknél fogantja legyen, sőt kös-önjük, hogy boncolás alá vette tisztán kitéjtett töres-vesünk” s így alkalmat szolgáltatott ahhoz, hogy iparosaink gondolkozzanak is felette és nyugodtan várjuk az iparosság értelems elemé-nek ítéletét.

A „beküldött” *szédélyesen alapuló, mondra csinált heezsel, valamint minden torábbi közle-ményei, minket érintetlenül fognak hagyni* és firkálhat miattunk akár csak feltámadásig.

König.

A Veszprémben megjelenő „Veszprém-vármegye” című politikai hetilap a követ-kezőket hozza:

„Népgyűlési cseptüregök.

— Vigéczek a politikában. —

Veszprém, 1902. augusztus 12.

(Vd.) Két obskurus alak nyűzsög és ok-vetetlenkedik Veszprémben már napok óta s rontják a levegőt azzal a hieszteléssel, hogy ők „*az önálló várméretet érdekében*” itt *népgyűlést* arranzsiroznak.

Gerő Ernő és *Várad Géza* hangzatos mag-yar nevekre hallgat a két hazafias ifju, a kik honmentő akciójuk kiindulási pontjául Veszprém városát választották s innen indulnak „ke-resztes” (?) hadjáratra az átkos vámközösség ellen, meghordozván a véres kardot Kádartán, Rátóton, Várpálotán, Zirczen és Jutason, hogy fegyverbe és teltre, — valamint a „Kis-iparosok Lapja”-ra való tömeges elő-z-tésre — szoltsák az átkos vámközösség által el-nyomott, elárult magyar iparosokat. Mert *Gerő Ernő* ur „*lapszerkesztő*”, a „*kisiparosok Lapja*” szerkesztője, fegyvertársa: *Várad Géza* pedig — mi is volna más? — „*hirtlapiro*.”

En édes Istenem! Micsoda existenciákat is táplál emlőjen ez a magyar hirtlapirodalom és az újságírói passe partout-val minő alakok házalnak a vidéken a „*magyar hazafiság*” és „*nemzeti törekvések*” szent jelszavaival! Es a leg-szomorubb a dologban, hogy akadnak az agyonsanyargatott, elkényszeredett balga nép között olyanok, a kik felülnek ezeknek a vigé-czeknek.

Nem elég, hogy az elviselhetetlen országos terhek és sorscsapások vérét veszik a nemzet-testnek: a még megmaradt csöppekért pióczák másznak a lábászárára. Így van ez a szegény

magyar emberrel mindig; a mit a jégverés meg hagy neki, azt megésszi a rozsda, a penész, a — féreg.

Az önálló vámterületnek két főntvezett vándorapostola tehát megszállta Veszprémet.

Bevezetőképén egy könyvatos újság révén hazug hírekkel vezették félre a budapesti újságokat, a mikből mély megilletődéssel olvastuk, hogy minő monstre-népgyűlés készül Veszprémben, a melyen Horánszky Lajos és Bakó József országgyűlési képviselők is sikra szállanak s a Gerő-Váradi-czeggel vállatve vívják meg a nagy közgazdasági harcot. (A nevezett képviselőknek, persze, halavány sejtelmük sincs e nemes firma létezéséről!)

A budapesti újságok felültetése után következett a veszprémi ipartestület megrohanása. Gerő et Comp. szélhámos arroganciával keresték fel az ipartestületi elnököket és nagy hangon kívánták az előljáróság összehívását a népgyűlés tárgyában, szerényen megjegyezvén, hogy a népgyűlés költségeit, természetesen az ipartestület viselendő. Sikertől nekik ezenkívül 3—4 ipartestületi előljáró is felkontatni, a kik szintén gyűlés összehívását kívánták. Bauer Károly ipartestületi elnök elutazván, másnap az elnöki teendőket Suly alelnök vette át, a ki nyomban — igen helyesen — intézkedett, hogy ezek elől az individuumok elől a testület hivatalos helyisége elzárassék, a szolgálók pedig megtiltotta, hogy bármiféle megbízatásukat teljesítsék.

Az önálló vámterület felkent lovagjai azzal a bizonyos jellemző merészséggel, a mit magyar szóval kifejezni jóformán nem is lehet, felkeresték ekkor az alelnököt is és mivel az nekik fel nem ült, kötélnék nem állott, Gerő lapszerkesztő ur megfenyegette hírlapi meghurcoltatással.

Sikerült is a jó vitéznek a viszonyokkal nem ismerős egyik-másik fővárosi lapba ismét egy hazug közleményt becsempészni, mire az ipartestületi elnök e hó 28-ára, csütörtökre összehívatta az előljáróságot.

Ez a csütörtöki előljárósági gyűlés tiszteltreméltó tanúságot teszen a veszprémi ipartestület vezetőségének komolyságáról, érettségéről, józan és helyes felfogásáról, a melylyel e kétes alakokkal mindennemű érintkezést megtagadott s tekintélye és sulya tudatában egyhangulag kijelentette, hogy ilyen ismeretlen vándoralakok kétes czéljainak cségerül nem szolgálnak.

E gyűlésen Suly alelnök kimerítő jelentést tett a felől, hogy a nála megjelent s előtte teljesen ismeretlen egyéneknek miért tagadta meg a képviselőtestületi gyűlés összehívását. Először is gyanusnak tűnt fel előtte Gerő Atila „lapszerkesztő” ur szereplése, a ki a vándorapostolok mellett mellesleg előfizetőket gyűjt a saját ismeretlen lapjára s azonkívül két forint beiratási díjakat holmi szintén általa grüdült „Kisiparosok országos szövetségébe.” Holott a magyar iparnak megvannak a maga hivatalos testületei s ott van a központi ipar-egyesület, melynek országosan ismert vezetősége bizonyára jobban és eredményesebben képviseli iparunk érdekeit, mint a Gerő ur által grüdült obskurus szövetezet.

Szükségtelennek tartotta a gyűlés összehívását azért is, mert a veszprémi ipartestület a magyar ipar vezérbajnokának, Zichy Jenő grófnak annak idején az önálló vámterület kérdésében az országgyűlésen tartott nagyszabású beszédeért a nemes gróftól feliratban udvósította s így ez ügyben már régen határozott állást foglalt. (Ez után talán már felesleges a magyar ipar érdekeit Gerő Bendeguz ur védőszárnnyai alá helyezni!)

Végül bejelentette, hogy hivatalos köteletségének ismerte megakadályozni azt, hogy ilyen ismeretlen alakok a testület hivatalos helyiségebe berontsanak, s a testületi jegyzővel és szolgálóival derűre-borúra rendelkezzenek.

Az előljáróság élénk helyesléssel fogadta az elnök előterjesztését, mely után az előljáróság régi érdemes tagja, Szilágyi Mihály szólalt fel, s örömet fejezve ki az előljáróság egyhangu eljárása fölött, fölvetette a fogas kérdést, hogy mikép van az, hogy mikor az országban van számos sokkal nagyobb ipartestület, — mint a debreczeni, nagyvárad, győri etc. — ezek a Gerő Tuhutumok mégis éppen csak Veszprémben akarják szárnyaikat bontogatni? . . .

E kérdésre megadjuk imhol mi a választ: azért, mert újabb időkből Veszprém igen hálás talaj ahhoz, hogy holmi kétes alakok itt szerezzenek utlevelet az ország más részeiben való szerepléshez.

Ez egyszer azonban az érdemes ipartestület nem adott utlevelet, hanem igen is utilaput kötött a vándor próféta talpa alá, a következő egyhangulag hozott határozattal:

„Az ipartestület előljárósága ezennel kimondja, hogy ez idő szerint ilyen népgyűlésen sem anyagilag, sem erkölcsileg nem participál, s egyáltalán az ipari érdekek megővására irányuló népgyűlés összehívását minden illetéktelen, idegen befolyástól menten, önmagának tartja fenn.”

Mindezek után pedig Gerő Taksony urnak azt a tanácsot adjuk, hogy ha már mindenáron házalni akar, épen most lévén a vadász-évad, utazzék „nyulbőrben.” Iparosainknak és a politikának pedig hagyjon békét és városunkat mielőbb foszsa meg becses jelenlététől.

Lapunk zártakor juttatták kezünkbe a Gerő Ernő „szerkesztésében” megjelenő „Kisiparosok Lapja” e hó 30-án megjelent „Rendkívüli kiadás”-át. A zuglap szennyes betűhalmazából kiveszszük, hogy a „szerkesztő ur” teljesítette fenyegetését: elsütötte a revolvert s megtámadta a veszprémi ipartestület vezetőségét azzal az impertinens arcátlanysággal, amely az ilyen sajtókukaczkoknak különös ismertető jele.

Ez otromba és hülye revolver-puffogatás után véleményünket odamódosítjuk, hogy az ilyen kétlábu nadályinak, mely az általa mesterségesen felkavart posvány zavarosában akar meghízni: nem is utilapu való a talpa alá, hanem ebrudon kell azt kiverni mindenünnen, ahova a békés iparosok között visszavonást szítani beszenetlenkedik.

Népgyűlés. Sz. Gerő Ernő és Váradi Géza „hírlapírók” által szervezett veszprémi népgyűlés ügyében a veszprémi ipartestület — mint lapunk más helyén olvasható, — komoly és korrekt álláspontot foglalt el. Ennek daczára — mint hírlík — a nevezett „hírlapírók”-nak sikerült volna mégis néhány vidéki ipartestületet és társulatot „beugratni”, s így ma — vásárnap — a nevezetes népgyűlés megtartatik. Kíváncsiak vagyunk, kik és hányan lesznek a félrevezettek. A népgyűlés szervezője Gerő Ernő a „Kisiparosok Lapja” tegnapi rendkívüli kiadásában bevezetésül otromba támadást intézett a veszprémi ipartestület vezetői ellen, miért is e helyütt felhívjuk a veszprémi ipartestület becsületére mindenestre féltékeny iparosokat, hogy adjanak csattanós megtorlást azért az inzultusért, hogy elmenjen a kedve egyszersmindkorra a veszprémi iparosok meghurcoltatásától. Végre is ha a veszprémi iparosok bármily fontos ügyben megnyilatkoznak, népgyűlést tartani akarnak, nincs szükségük Gerő Ernő, Váradi (Weisz) Gézák közreműködésére.

És ne halgassunk mindenféle emberekre. Különösen olyanokra, mint Gerő Ernő akikről sok-sok kisútni való van és lehet, hogy mint

* Ezen rendkívüli kiadás úgy látszik, hogy csak Veszprémnek volt szánva, a Szegeден becsapott előfizetők abból mit sem láttak.

teszi bolondá, lóvá az ország iparosait, mint akar e réven ingyen élni — uri módon a kisiparosok zsebére stb.

Ezennel ki kell jelentenünk, hogy Gerő Ernő nem egyéb, egy közönséges zsebráknál, akivel szóba állani veszedelem.

Azért is óvakodásra intjük polgárainkat Gerő Ernővel szemben.

* * *

De a veszprémi ipartestület is állást foglalt egy piszkolódo lap ellen, egy körlevelet bocsájtozott ki az összes hazai ipartestületek előljáróságaihoz, melyből kivonatilag közlünk néhányort.

Tisztelt Társtestület!

Azon hazafias és testvéries érzelem által, mely bennünket az általános érdekek által egymáshoz lánczolnak, vagyunk indítatva arra, hogy ezen körlevelünk által értesítsük és figyelmeztetjük a tisztelt társtestületeket, hogy valahogyan fel ne üljenek annak a vándor iparvigécnek, a ki ezt nálunk a „Magyar munka — Kisiparosok lapja” szerkesztősége örve alatt nagy garral megkísérelte.

Megakarjuk ismertetni a tisztelt társtestületeket azokkal a kétes egzisztenciájú egyékekkel, (kik ezt még nem ismernék) a kik szélhámoságuk által az alhazafiság köntösébe burkolózva az országot bekalandozzák, hogy maguknak iparos társaink között támogatókat keressenek, hogy így aztán magukat ujkori iparos apostoloknak tüntethessék fel s igerve eget-földet (még önálló vámot is), csak hogy ravasz fondorlataik által iparos társainkat kizsákmányolhassák s ily formán maguknak megélhetési forrást teremtsenek.

Ezek az egyének nagy hangzatos szavakkal Árpád apánk utódjának vallják magukat, csak hogy annál jobban sikerüljön részükre a vásár, a mi nem ritka eset, különösen a mi jó érzésű kisiparos társaink között, a kik aztán igen későn ébrednek fel alaposan félre vezetett álmaikból.

A mi városunkba Veszprémben is a mult napokban bemerészkedett jönni, vagy jobban mondva tolakodni valami Gerő-féle új csillagzat (értsd az iparosok egén) azzal a szándokkal, hogy itt az iparosok között megüti a nagy dobót s megfújja a honmentő harsonát, s kitűzi az önálló vám kivívását.

Hogy czélját jobban elérhesse, roppant nagy népgyűlést hirdetett, elmondotta, hogy számos képviselő fog abban résztvenni Budapestről és hogy talán még Kossuth Ferencz maga is lejön, e végből a veszprémi ipartestületnek nemcsak erkölcsi, de hazafias szent kötelessége abban résztvenni, annak költségeit viselni, máskülönbön pedig az ő lapjára minél többen előfizetni és az általa grüdült „Kisiparosok országos iparszövetségébe”, melynek ő a legfőbb titkára és végrehajtója, — tömegesen beiratkozni.

Mivel minden városban akadnak jó és gyöngédlekkü emberek, nem tagadjuk, hogy nálunk is akadt egy-kettő iparos társaink között, kik azt hitték, hogy Gerő urban talán csakugyan megszűletett a kisiparosok igazi megváltója.

Az ipartestület előljárósága azonban, nem ülhetvén fel egy teljesen ismeretlen Gerő-féle alaknak, óvatos körültekintéssel, beszerzett információk alapján, a czégerül vett fontos ügyben méltóságán alulinak találva az ilyen al-*iparos-barátokkal* közösködni, érdeme szerint bánt el a nagy hazafival akkor, amidőn az egybe hívott értekezleten egyhangulag kijelentette azt, hogy ilyen Gerő-féle ismeretlen egyén által (ki csak önhaszonból a maga érdekét tartja szem előtt) rendezett népgyűlésben nem vesz részt, azt sem anyagilag, hanem pedig erkölcsileg nem fogja támogatni, hanem ebben a fontos ügyben „az önálló vámterület” kérdésében, minden teendőt tisztán és kizárólag önmagának tart fen; hazafiságot pedig tőle

egyáltalán nem akar tanulni. Erre aztán az a néhány iparos is elhagyta, a kiket talán sikerült neki ideiglenesen félrevezetni és így 700 iparosnak távol maradása megsemmisítette Gerő Ernő egész népgyűlési tervét.

Mindezekért természetes, hogy Gerő Ernő véres bosszút esküdütt a veszprémi ipartestület és annak vezetősége ellen és e végből elfakasztott epéjének szabad folyást engedve kimondotta, hogy irva vagyon, hogy a sajtó a legnagyobb hatalom a világon, annak villámaival pedig ő korlátlanul rendelkezik és hogy eltervezi majd a veszprémi ipartestület hazafiságát pellengérré állítja az egész ország színe előtt, mert nem akart tőle hazafiságot tanulni (szegény tatár). A mit ígért, azt meg is írta, megjegyezvén, hogy az egész cikk elejétől végig valótlanosság.

Gerő Ernőt nem tartjuk hivatottnak ez ügyben a veszérszerepre s egyáltalán nem tűrhetjük, hogy ilyen ismeretlen egzisztencia, a mi lekesedésünk révén tolódjék fel véletlenül arra a polczra, melyet magának kiszemelt, de ki nem érdemelt.

Szemelvény a „Népakarat” című Veszprémben megjelenő lapból.

„Rátérünk most már a tárgyra. Arra tudni illik, hogy az augusztus 31-iki népgyűlést az önálló vámterület mellett, ki inszczenirozta Veszprémben?

Gerő Ernő?
És ki ez a Gerő Ernő?
Eddig nem tudtuk ki ez az alak. Ma tudjuk. Egy közönséges szélhámos, akit önző magánérdek vezet, s czéljaira felhasználni törekszik a veszprémi közönséget.”

Az „országos ipar egyesület” titkára, dr. Soltész így ír Gerőről:

„Magánértesülésem szerint teljesen jelentéktelen ember, aki újabb időben a kisiparosok közt lármás szereplést folytat, mely az iparosság számot tevő elemei részéről visszatetszéssel találkozik.”

Majd így festik le ökelmét:
„Gerő Ernő ur egy közönséges parazita. Aki azért csinálta meg a kisiparosok országos szövetségét, hogy neki jó jövedelme legyen. Itt a fővárosban senki sem veszi komolyan. Nevetik, mert nevetni való alak is. A hírlapírók azt hiszik róla, hogy kisiparos, a kisiparosok meg hírlapíróknak gondolják. Ő pedig se hírlapíró, se kisiparos.

Óvakodjál tőle. Barátságától óvjál másokat is.

Ha azt hiszed, hogy engem Gerő Ernő ellen valami harag vezet, úgy tévedsz.

Forduljál bővebb információkért dr. Bródy Lajos ügyvéd barátomhoz. Lakik: Erzsébet-körút 41, vagy Szeptán Elek urhoz, a bádigos ipartestület tisztelt és tekintélyes elnökéhez, lakik: Dávid utca 4. Azok majd megírják neked, hogy kicsoda, micsoda — Gerő Ernő.”

Aztán ezt olvassuk felőle:

Ilyen iparlovagok vannak bőven Magyarországon, akik összekészálják az országot, hogy a vidék népet, polgárságát önző czéljaikra kihasználják, s azután markukba nevelsenek.

Azt hisszük, így kiebrudalva még nem lett egy tisztességes ember fia sem vendégszerető házából, mint minő kiérdemelt bánásmódban részesült Gerő uram. Ha még ezután is akad valaki, a ki ennek az embernek szavára hallgat, az csak olyan lehet, mint Gerő maga, a kinek véleményére és szitolódzásaira mi ezentul már fittyet sem vetünk.
Leszámloltunk vele!

Jegyzet. Azon t. ipartestületek, a melyek jelen külön kiadmányból több példányszámot óhajtanak, kérjük a szükséglet mennyiségét velünk tudatni, hogy annak megküldése iránt intézkedhessünk.